

Brüsszel, 2022.9.28.
COM(2022) 496 final

2022/0303 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a szerződésen kívüli polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a mesterséges
intelligenciához való hozzáigazításáról
(a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló irányelv)**

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2022) 344 final} - {SWD(2022) 318 final} - {SWD(2022) 319 final} -
{SWD(2022) 320 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Ez az indokolás a szerződésen kívüli polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a mesterséges intelligenciához (MI) való hozzáigazításáról szóló irányelvjavaslatot kíséri. Egy 2020-as reprezentatív felmérésben¹ a felelősség azon három legnagyobb akadály közé tartozott, amelyek az európai vállalatok esetében az MI alkalmazásához kapcsolódnak. Ezt nevezték meg mint a legfontosabb külső akadályt (43 %) azon vállalatok esetében, amelyek tervezik a mesterséges intelligencia használatát, de még nem alkalmazzák azt.

Politikai iránymutatásában Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke összehangolt európai megközelítést vázolt fel a mesterséges intelligenciával kapcsolatban². A mesterséges intelligenciáról szóló, 2020. február 19-i fehér könyvben³ a Bizottság vállalta, hogy támogatja a mesterséges intelligencia elterjedését, és a kiválóság és a bizalom előmozdítása révén kezeli az MI egyes alkalmazásaihoz kapcsolódó kockázatokat. A fehér könyvet kísérő, a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló jelentésben⁴ a Bizottság azonosította azokat a sajátos kihívásokat, amelyeket a mesterséges intelligencia a meglévő felelősségi szabályok elé állít. Az Európa digitális jövőjének alakításáról szóló, 2020. június 9-i következtetéseiben a Tanács üdvözölte a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvben foglalt szakpolitikai javaslatokról folytatott konzultációt, és felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő konkrét javaslatokat. 2020. október 20-án az Európai Parlament az EUMSZ 225. cikke értelmében saját kezdeményezésű jogalkotási állásfoglalást fogadott el, amelyben felkérte a Bizottságot, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke alapján fogadjon el a mesterséges intelligenciára vonatkozó polgári jogi felelősségi rendszerről szóló javaslatot⁵.

A jelenlegi – különösen a vétkességen alapuló – nemzeti felelősségi szabályok nem alkalmasak a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások által okozott károkkal kapcsolatos kártérítési igények kezelésére. E szabályok értelmében a károsultaknak bizonyítaniuk kell a kárt okozó személy jogellenes cselekményét vagy mulasztását. A mesterséges intelligencia sajátos jellemzői, többek között az összetettség, az autonómia és az átláthatatlanság (az úgynevezett „feketedoboz-hatás”) megnehezíthetik vagy megfizethetetlenül költségessé tehetik a károsultak számára a felelős személy azonosítását és a sikeres kártérítési igény követelményei teljesülésének bizonyítását. Konkrétabban, a

¹ Európai vállalati felmérés a mesterséges intelligencián alapuló technológiák használatáról, Ipsos 2020, zárójelentés, 58. o.
(<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f089bbae-f0b0-11ea-991b-01aa75ed71a1>)

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf

³ Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és bizalom európai megközelítése, 2020.2.19., COM(2020) 65 final

⁴ A Bizottság 2020. február 19-i jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Jelentés a mesterséges intelligencia, a dolgok internete és a robotika biztonsági és felelősségi vonatkozásairól, COM(2020) 64 final

⁵ Az Európai Parlament 2020. október 20-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a mesterséges intelligenciára vonatkozó polgári jogi felelősségi rendszerrel kapcsolatban (2020/2014(INL))

kártérítési igény benyújtásakor a károsultak a mesterséges intelligenciával nem érintett ügyekhez képest nagyon magas kezdeti költségekkel, és lényegesen hosszabb bírósági eljárásokkal szembesülhetnek. A károsultak ezért vonakodhatnak attól, hogy egyáltalán kártérítési igénnyel éljenek. Ezeket az aggályokat az Európai Parlament (EP) „A mesterséges intelligencia a digitális korban” című, 2022. május 3-i állásfoglalásában is fenntartotta.⁶

Ha a károsult kárigényt nyújt be, a nemzeti bíróságok – a mesterséges intelligencia sajátos jellemzőivel szembesülve – eseti alapon kiigazíthatják a meglévő szabályok alkalmazásának módját annak érdekében, hogy a károsult számára igazságos eredmény szülessen. Ez jogbizonytalanságot eredményez. A vállalkozások nehezen fogják tudni megjósolni, hogyan alkalmazzák majd a meglévő felelősségi szabályokat, és így értékelni és biztosítani a felelősségüknek való kitétségüket. Ez a hatás felerősödik a határokon átnyúló kereskedelmet folytató vállalkozásoknál, mivel a bizonytalanság különböző joghatóságokra terjed ki. Különösen a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) fogja érinteni, amelyek nem támaszkodhatnak házon belüli jogi szakértelemre vagy tőketartalékokra.

A nemzeti mesterségesintelligencia-stratégiák azt mutatják, hogy több tagállam mérlegel, sőt konkrétan tervez a mesterséges intelligenciával kapcsolatos polgári jogi felelősségre vonatkozó jogalkotási intézkedéseket. Ezért várhatóan, ha az EU nem cselekszik, a tagállamok hozzá fogják igazítani a nemzeti felelősségi szabályait a mesterséges intelligencia jelentette kihívásokhoz. Ez további széttagoltságot és az EU-szerte működő vállalkozások költségeinek növekedését fogja eredményezni.

A javaslat hatásvizsgálatát megalapozó nyilvános konzultáció megerősítette a fent ismertetett problémákat. A közvélemény szerint a „feketedoboz-hatás” megnehezítheti a károsult számára a vétkesség és az ok-okozati összefüggés bizonyítását, és bizonytalanság állhat fenn azzal kapcsolatban, hogy a bíróságok hogyan értelmezik és alkalmazzák majd a meglévő nemzeti felelősségi szabályokat a mesterséges intelligenciát érintő ügyekben. Emellett a nyilvánosság aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az egyes tagállamok által kezdeményezett, a felelősségi szabályok kiigazítására irányuló jogalkotási intézkedések és az ebből eredő széttagoltság hogyan befolyásolnák a vállalatok, különösen a kkv-k költségeit, megakadályozva a mesterséges intelligencia Unió-szerte történő elterjedését.

E javaslat célja tehát a megbízható mesterséges intelligencia elterjedésének előmozdítása annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázzuk annak előnyeit a belső piac számára. Ez annak biztosításával történik, hogy a mesterséges intelligencia által okozott károk károsultjai ugyanolyan védelemben részesüljenek, mint általában a termékek által okozott károk károsultjai. Csökkenti továbbá a mesterséges intelligenciát fejlesztő vagy alkalmazó vállalkozások jogbizonytalanságát a felelősségnek való lehetséges kitétségük tekintetében, és megakadályozza a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti szabályok mesterséges intelligenciával kapcsolatos, széttagolt kiigazításait.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

⁶ Az Európai Parlament 2022. május 3-i állásfoglalása a mesterséges intelligenciáról a digitális korban (2020/2266(INI))

Ez a javaslat egy intézkedéscsomag részét képezi, amelynek célja, hogy a kiválóság és a bizalom erősítése révén támogassa a mesterséges intelligencia elterjedését Európában. Ez a csomag három egymást kiegészítő munkafolyamatból áll:

- a mesterségesintelligencia-rendszerekre vonatkozó horizontális szabályokat megállapító jogalkotási javaslat (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály)⁷;
- az ágazati és horizontális termékbiztonsági szabályok felülvizsgálata;
- az MI-rendszerekkel kapcsolatos felelősségi kérdések kezelésére vonatkozó uniós szabályok.

A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályra irányuló javaslatban a Bizottság olyan szabályokat javasolt, amelyek célja a biztonsági kockázatok csökkentése és az alapvető jogok védelme. A biztonság és a felelősség ugyanazon érme két oldala: ezek különböző időpontokban merülnek fel, és egymást erősítik. A biztonságot és az alapvető jogok védelmét biztosító szabályok csökkenteni fogják a kockázatokat, de nem szüntetik meg teljes mértékben azokat⁸. Ahol ilyen kockázat megjelenik, a kár továbbra is bekövetkezhet. Ilyen esetekben a javaslat felelősségi szabályai lesznek alkalmazandók.

A hatékony felelősségi szabályok gazdasági ösztönzőként is hatnak a biztonsági szabályoknak való megfelelés irányába, és ezáltal hozzájárulnak a károk megelőzéséhez⁹. Emellett ez a javaslat hozzájárul a nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozóan a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály által előírt követelmények érvényesítéséhez, mivel az e követelményeknek való meg nem felelés jelentős elem, amely a bizonyítási teher könnyítéséhez vezet. E javaslat összhangban van a mesterséges intelligencián alapuló gépipari termékekre¹⁰ és rádióberendezésekre¹¹ alkalmazandó általános¹² és ágazati termékbiztonsági szabályokkal.

A Bizottság a mesterséges intelligenciára vonatkozó szakpolitikájában holisztikus megközelítést alkalmaz a felelősség tekintetében azáltal, hogy a termékfelelősségről szóló irányelvben a gyártó hibás termékekért való felelősségének kiigazítására, valamint a javaslatban célzott harmonizációra tesz javaslatot. Ez a két szakpolitikai kezdeményezés szorosan kapcsolódik egymáshoz és egy csomagot alkot, mivel a hatályuk alá tartozó követelmények esetén különböző típusú felelősségi szabályok irányadók. A termékfelelősségről szóló irányelv a gyártó hibás termékekért való objektív felelősségére terjed ki, ami bizonyos típusú, főként magánszemélyek által elszenvedett károk megtérítéséhez vezet. Ez a javaslat főként a bármely személy vétkességén alapuló, nemzeti kártérítési igényekre vonatkozik,

⁷ A mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) irányuló javaslat (COM(2021) 206 final).

⁸ A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály az MI alkalmazásának csupán néhány esetét tiltja kifejezetten.

⁹ Bizottság szolgálati munkadokumentum (2021) 84 final, A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályt kísérő hatásvizsgálat, 88. o.

¹⁰ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a gépipari termékekről (COM(2021) 202 final).

¹¹ A Bizottság (EU) 2022/30 felhatalmazáson alapuló rendelete a 2014/53/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az említett irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d), e) és f) pontjában említett alapvető követelmények alkalmazása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 7., 2022.1.12., 6. o.).

¹² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az általános termékbiztonságról (COM/2021/346 final).

bármilyen típusú kár és károsult kártalanítása céljából. Kiegészítik egymást annak érdekében, hogy átfogó, hatékony polgári jogi felelősségi rendszert alkossanak.

Ezek a szabályok együttesen elő fogják mozdítani a mesterséges intelligenciába (és más digitális technológiákba) vetett bizalmat azáltal, hogy biztosítják, hogy a károsultak hatékony kártérítésben részesüljenek, ha a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály megelőzési követelményei és más biztonsági szabályok ellenére kár következik be.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslat összhangban áll az Unió digitális stratégiájával, mivel hozzájárul az embereket szolgáló technológia előmozdításához, amely az „Európa digitális jövőjének megtervezése” című közleményben¹³ megfogalmazott szakpolitikai iránymutatás és célkitűzések három fő pillérjének egyike.

Ebben az összefüggésben e javaslat célja a mesterséges intelligenciába vetett bizalom kiépítése és a mesterséges intelligencia elterjedésének fokozása. Ez szinergiákat fog teremteni, és kiegészíti a [kiberrezilienciáról szóló jogszabályt]¹⁴, amely szintén növelni kívánja a digitális elemeket tartalmazó termékek iránti bizalmat a kibersebezhetőség csökkentése révén, valamint jobban védeni az üzleti és fogyasztói felhasználókat.

Ez a javaslat nem érinti a [digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály] azon rendelkezéseit, amelyek átfogó és teljes mértékben harmonizált keretet biztosítanak az online platformok algoritmikus döntéshozatala során elvárható gondosságra vonatkozó kötelezettségekhez, beleértve a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentesítését is.

Emellett a mesterséges intelligencia elterjedésének előmozdítása révén ez a javaslat kapcsolódik az uniós adatstratégia¹⁵ keretébe tartozó kezdeményezésekhez. Megerősíti továbbá az Unió szerepét a globális normák és szabványok alakításában, valamint az uniós értékekkel és érdekekkel összhangban lévő, megbízható mesterséges intelligencia előmozdításában.

A javaslat közvetett kapcsolatban áll az európai zöld megállapodással¹⁶ is. Konkrétan, a digitális technológiák – köztük a mesterséges intelligencia – kulcsfontosságúak a zöld megállapodás fenntarthatósági célkitűzéseinek eléréséhez számos különböző ágazatban (többek között az egészségügyben, a közlekedésben, a környezetvédelemben és a mezőgazdaságban).

- **Főbb gazdasági, társadalmi és környezeti hatások**

Az irányelv hozzá fog járulni a mesterséges intelligencia elterjedéséhez. A mesterségesintelligencia-technológiák belső piacon való elterjedésének és fejlesztésének feltételei a felelősségi szabályok nemzeti szinten történő esetleges kiigazításához képest jelentősen javíthatók a széttagoltság megelőzésével és a jogbiztonság uniós szintű harmonizált intézkedések révén történő növelésével. Az e javaslatához kapcsolódó hatásvizsgálatot

¹³ A Bizottság közleménye – Európa digitális jövőjének megtervezése, COM(2020) 67 final.

¹⁴ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális elemeket tartalmazó termékek horizontális kiberbiztonsági követelményeiről – COM(2022) 454 final.

¹⁵ A Bizottság közleménye – Európai adatstratégia (COM(2020) 66 final).

¹⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai zöld megállapodás (COM(2019) 640 final).

alátámasztó gazdasági tanulmány¹⁷ arra a következtetésre jutott, hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos polgári jogi felelősségre vonatkozó célzott harmonizációs intézkedések az alapforgatókönyvhöz képest óvatos becslések szerint 5–7 %-os pozitív hatást gyakorolnának a szóban forgó határokon átnyúló kereskedelem termelési értékére. Ez a hozzáadott érték különösen a széttagoaltság csökkentése és az érdekelt felek felelősségnek való kitétségével kapcsolatos fokozott jogbiztonság révén jönne létre. Ez csökkentené az érdekelt felek jogi tájékoztatásával/képviselésével, a belső kockázatkezeléssel és megfeleléssel kapcsolatos költségeket, megkönnyítené a pénzügyi tervezést és a biztosítási célú kockázatbecsléseket, és lehetővé tenné a vállalatok – különösen a kkv-k – számára, hogy új külföldi piacokat tárjanak fel. Az ezen irányelv által kezelt, felelősséggel kapcsolatos problémák által érintett uniós mesterségesintelligencia-piac összértéke alapján a becslések szerint ez utóbbi mintegy 500 millió EUR és 1,1 milliárd EUR közötti további piaci értéket fog generálni.

Ami a társadalmi hatásokat illeti, az irányelv növelni fogja a mesterségesintelligencia-technológiákba vetett társadalmi bizalmat és a hatékony igazságszolgáltatási rendszerhez való hozzáférést. Hozzá fog járulni egy, a mesterséges intelligencia sajátosságaihoz igazított, hatékony polgári jogi felelősségi rendszerhez, amelyben sikeresen érvényesíthetők az indokolt kártérítési igények. A társadalmi bizalom növelése a mesterségesintelligencia-értékláncban részt vevő valamennyi vállalat számára előnyös lenne, mivel a polgárok bizalmának erősítése hozzá fog járulni a mesterséges intelligencia gyorsabb elterjedéséhez. A felelősségi szabályok ösztönző hatása miatt a felelősségi hiányosságok megelőzése közvetett módon valamennyi polgár javát szolgálná az egészség és a biztonság magasabb szintű védelme (az EUMSZ 114. cikkének (3) bekezdése) és az egészséget fenyegető veszélyek okainak megelőzése (az EUMSZ 168. cikkének (1) bekezdése) révén.

Ami a környezeti hatásokat illeti, az irányelv várhatóan hozzájárul a kapcsolódó fenntartható fejlődési célok és célértékek eléréséhez is. Az MI-alkalmazások elterjedése előnyös a környezet számára. A folyamatoptimalizálásban alkalmazott MI-rendszerek például kevésbé pazarlóvá teszik a folyamatokat (pl. azáltal, hogy csökkentik a szükséges műtrágyák és növényvédő szerek mennyiségét, azonos teljesítmény mellett csökkentik a vízfogyasztást stb.). Az irányelv pozitív hatást gyakorolna a fenntartható fejlődési célokra is, mivel az átláthatóságra, az elszámoltathatóságra és az alapvető jogokra vonatkozó hatékony jogszabályok a mesterséges intelligenciában rejlő potenciált az egyének és a társadalom javának szolgálatába fogják állítani a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat jogalapja az EUMSZ 114. cikke, amely a belső piac létrehozását és működését biztosító intézkedések elfogadásáról rendelkezik.

Az e javaslat által kezelendő problémák – különösen a jogbizonytalanság és a jogi széttagoaltság – akadályozzák a belső piac fejlődését, és ezáltal jelentős akadályokat gördítenek a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások határokon átnyúló kereskedelme elé.

¹⁷ Deloitte, Study to support the Commission's IA on liability for artificial intelligence (A mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló bizottsági hatásvizsgálatot alátámasztó tanulmány), 2021 („gazdasági tanulmány”).

A javaslat az abból eredő akadályokkal foglalkozik, hogy a mesterséges intelligencián alapuló termékeket és szolgáltatásokat határokon átnyúlóan előállítani, terjeszteni és üzemeltetni kívánó vállalkozások nem biztosak abban, hogy a meglévő felelősségi rendszerek alkalmazandók-e – és ha igen, miként – a mesterséges intelligencia által okozott károkra. Ez a bizonytalanság különösen azokat a tagállamokat érinti, ahova a vállalkozások termékeiket és szolgáltatásaikat exportálni vagy ahol azokat üzemeltetni fogják. Határokon átnyúló összefüggésben a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli felelősségre alkalmazandó jog alapesetben annak az országnak a joga, ahol a kár bekövetkezik. E vállalkozások számára alapvető fontosságú, hogy ismerjék a vonatkozó felelősségi kockázatokat, és biztosítani tudják magukat ezekkel szemben.

Emellett konkrét jelek utalnak arra, hogy számos tagállam egyoldalú jogalkotási intézkedéseket fontolgat a mesterséges intelligencia által a felelősség tekintetében támasztott sajátos kihívások kezelésére. Például a Csehországban¹⁸, Olaszországban¹⁹, Máltán²⁰, Lengyelországban²¹ és Portugáliában²² elfogadott MI-stratégiák említést tesznek a felelősség tisztázására irányuló kezdeményezésekről. Tekintettel a tagállamok polgári jogi felelősségre vonatkozó meglévő szabályai közötti jelentős eltérésekre, valószínű, hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségre vonatkozó bármely nemzeti intézkedés meglévő eltérő nemzeti megközelítéseket követne, és ezáltal növelné a széttagoltságot.

Ezért a felelősségi szabályok tisztán nemzeti alapon történő kiigazítása növelné a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások belső piacon történő elterjedése előtt álló akadályokat, és még inkább hozzájárulna a széttagoltsághoz.

- **Szubszidiaritás**

E javaslat célkitűzései nemzeti szinten nem valósíthatók meg megfelelően, mivel a kialakulóban lévő eltérő nemzeti szabályok növelnék a jogbizonytalanságot és a széttagoltságot, akadályozva a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások elterjedését a belső piacon. A jogbizonytalanság különösen a határokon átnyúló tevékenységet folytató vállalatokat érintené azáltal, hogy további jogi információkra/képviselőre, kockázatkezelési költségekre és bevételekről való lemondásra lenne szükség. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia által okozott károkra kapcsolatos kártérítési igényekre vonatkozó eltérő nemzeti szabályok növelnék a vállalkozások tranzakciós költségeit, különösen a határokon átnyúló kereskedelem esetében, ami jelentős belső piaci akadályokat vonna maga után. Ezen túlmenően, a jogbizonytalanság és a széttagoltság aránytalanul sújtja az induló vállalkozásokat és a kkv-kat, amelyek az érintett piacokon a legtöbb vállalkozást és a beruházások jelentős részét jelentik.

¹⁸ A Cseh Köztársaság mesterséges intelligenciára vonatkozó nemzeti stratégiája, 2019: https://www.mpo.cz/assets/en/guidepost/for-the-media/press-releases/2019/5/NAIS_eng_web.pdf; AI Watch, A mesterséges intelligenciára vonatkozó nemzeti stratégiák – európai perspektíva, 2021. évi kiadás – JRC-OECD-jelentés: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/619fd0b5-d3ca-11eb-895a-01aa75ed71a1>, p. 41.

¹⁹ 2025 Strategia per l'innovazione tecnologica e la digitalizzazione del Paese: <https://assets.innovazione.gov.it/1610546390-midbook2025.pdf>.

²⁰ Deloitte, A mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló bizottsági hatásvizsgálatot alátámasztó tanulmány, 2021, 96. o.

²¹ Lásd: Polityka Rozwoju Sztucznej. Inteligencji w Polsce na lata 2019 – 2027 (A mesterséges intelligencia fejlesztésére vonatkozó szakpolitika Lengyelországban a 2019–2027-es időszakban) (www.gov.pl/attachment/0aa51cd5-b934-4bcb-8660-bfecb20ea2a9), 102-3.

²² MI Portugália 2030: https://www.incode2030.gov.pt/sites/default/files/julho_incode_brochura.pdf; AI Watch, i.m., 113. o.

Az MI-rendszerek által okozott károk megtérítésére vonatkozó harmonizált uniós szabályok hiányában egyrészt az MI-rendszerek szolgáltatói, üzemeltetői és felhasználói, másrészt a károsultak 27 különböző felelősségi rendszerrel szembesülnének, ami eltérő szintű védelmet eredményezne és torzítaná a versenyt a különböző tagállamok vállalkozásai között.

Az uniós szinten harmonizált intézkedések jelentősen javítanák a mesterségesintelligencia-technológiák elterjedésének és fejlesztésének feltételeit a belső piacon, a széttagoaltság megelőzése és a jogbiztonság növelése révén. Ez a hozzáadott érték különösen a széttagoaltság csökkentése és az érdekelt felek felelősségnek való kitettségével kapcsolatos fokozott jogbiztonság révén jönne létre. Emellett csak uniós fellépéssel érhető el következetesen a kívánt hatás – a mesterséges intelligencián alapuló termékekbe és szolgáltatásokba vetett fogyasztói bizalom előmozdítása –, a mesterséges intelligencia sajátos jellemzőihez kapcsolódó felelősségbeli hiányosságoknak a belső piacon történő megelőzésével. Ez biztosítaná a védelem egységes (minimális) szintjét valamennyi károsult (magánszemélyek és vállalatok) számára, valamint egységes ösztönzőket a károk megelőzése és az elszámoltathatóság biztosítása érdekében.

- **Arányosság**

A javaslat szakaszos megközelítésen alapul. Az első szakaszban a célkitűzéseket minimálisan invazív megközelítéssel érik el; a második szakaszban újraértékelik a szigorúbb vagy szélesebb körű intézkedések szükségességét.

Az első szakasz a mesterséges intelligenciával kapcsolatos azonosított problémák kezelését célzó, a bizonyítási teherrel kapcsolatos intézkedésekre korlátozódik. A felelősségnek a nemzeti szabályokban jelenleg meglévő anyagi jogi feltételeire – például az ok-okozati összefüggésre vagy a vétkességre – épít, de a bizonyítással kapcsolatos célzott intézkedésekre összpontosít, biztosítva, hogy a károsultak ugyanolyan szintű védelemben részesüljenek, mint a mesterségesintelligencia-rendszereket nem érintő esetekben. Ezenkívül a nemzeti jogban a bizonyítási teher enyhítésére rendelkezésre álló különböző eszközök²³ közül ez a javaslat a megdönthető vélelmet – mint a legkisebb beavatkozással járó eszközt – alkalmazza. Ilyen vélelmek gyakran megtalálhatók a nemzeti felelősségi rendszerekben, és egyensúlyt teremtenek a felperesek és az alperesek érdekei között. Ugyanakkor céljuk, hogy ösztönözzék az uniós vagy nemzeti szinten meghatározott meglévő gondossági kötelezettségeknek való megfelelést. A javaslat – annak érdekében, hogy az MI-rendszerek szolgáltatói, üzemeltetői és felhasználói ne legyenek olyan nagyobb felelősségi kockázatoknak kitéve, ami akadályozhatja az innovációt és csökkentheti a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások elterjedését – nem vezet a bizonyítási teher megfordításához.

A javaslatban szereplő második szakasz az Európai Parlament kérésének megfelelően biztosítja, hogy annak értékelése során, hogy az első szakasz milyen hatást gyakorolt a károsultak védelmére és a mesterséges intelligencia elterjedésére, a Bizottság vegye figyelembe a jövőbeli technológiai, szabályozási és jogi fejleményeket, amikor újraértékeli, hogy szükség van-e a kártérítési igények egyéb elemei vagy a kártérítési igényekkel kapcsolatos egyéb eszközök harmonizálására, ideértve azokat a helyzeteket is, amikor az objektív felelősség megfelelőbb lenne. Ez az értékelés valószínűleg arra is kiterjedne, hogy egy ilyen harmonizációt össze kellene-e kötni kötelező biztosítás előírásával a hatékonyság biztosítása érdekében.

²³ Elsősorban az objektív felelősség, a bizonyítási teher megfordítása vagy a bizonyítási teher enyhítése megdönthetetlen vagy megdönthető vélelmek formájában.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

E javaslatához az irányelv a legmegfelelőbb eszköz, mivel biztosítja a kívánt harmonizációs hatást és jogbiztonságot, ugyanakkor rugalmasságot biztosít ahhoz, hogy a tagállamok a harmonizált intézkedéseket súrlódás nélkül beépíthessék nemzeti felelősségi rendszereikbe.

Egy kötelező erejű eszköz megakadályozná a részleges végrehajtásból vagy a végrehajtás elmaradásából eredő védelmi hiányosságokat. Bár egy nem kötelező erejű jogi eszköz kisebb beavatkozást jelentene, nem valószínű, hogy hatékonyan kezelné az azonosított problémákat. A nem kötelező erejű jogi eszközök végrehajtási arányát nehéz megjósolni, és nincs elegendő arra utaló jel, hogy egy ajánlás meggyőző hatása elég erős lenne ahhoz, hogy a nemzeti jogszabályok következetes kiigazítását eredményezze.

Ez a hatás még kevésbé valószínű a magánjogot illető intézkedések esetében, amelynek a szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó szabályok is részét képezik. Ezt a területet hosszú múltra visszatekintő jogi hagyományok jellemzik, amelyek miatt a tagállamok vonakodnak az összehangolt reformtól. Ez alól kivételt jelent, ha a reform motivációja az, hogy egyértelműen előnyök fognak származni egy kötelező erejű uniós eszközből a belső piac számára, vagy az a digitális gazdaság új technológiáihoz való alkalmazkodáshoz szükséges.

A másik oka annak, hogy egy ajánlást valószínűleg nem hajtanának végre következetesen, a tagállami felelősségi keretek között fennálló jelentős eltérésekben rejlik.

1. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Kiterjedt konzultációs stratégiát hajtottunk végre az érdekelt felek széles körű részvételének biztosítása érdekében e javaslat teljes szakpolitikai ciklusa során. A konzultációs stratégia egyaránt alapult nyilvános konzultáción és egy sor célzott konzultáción (webináriumokon, vállalatokkal és különböző szervezetekkel folytatott kétoldalú megbeszéléseken).

A mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvről folytatott nyilvános konzultáció részét képező, a felelősségre vonatkozó kezdeti kérdések és a biztonságról és a felelősségről szóló bizottsági jelentés után 2021. október 18. és 2022. január 10. között célzott online nyilvános konzultációra került sor, hogy összegyűjtsük az érdekelt felek széles körétől, többek között fogyasztóktól, civil társadalmi szervezetektől, ipari szövetségektől, vállalkozásoktól (köztük kkv-któl) és a hatóságoktól származó véleményeket. A beérkezett válaszok elemzését követően a Bizottság az összefoglalót és az egyes válaszokat közzétette a honlapján²⁴.

Összesen 233 válasz érkezett, 21 tagállamból és harmadik országokból. Összességében az érdekelt felek többsége megerősítette a bizonyítási teherrel, a jogbizonytalansággal és a széttagoaltsággal kapcsolatos problémákat, és támogatta az uniós szintű fellépést.

²⁴ Az alábbi oldalon: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12979-Civil-liability-adapting-liability-rules-to-the-digital-age-and-artificial-intelligence/public-consultation_hu>

Az uniós polgárok, fogyasztói szervezetek és tudományos intézmények túlnyomó többsége megerősítette, hogy uniós fellépésre van szükség a károsultak bizonyítási teherrel kapcsolatos problémáinak enyhítése érdekében. A vállalkozások, bár elismerték a felelősségi szabályok alkalmazásával kapcsolatos bizonytalanság negatív hatásait, óvatosabbak voltak, és célzott intézkedéseket kértek az innováció korlátozásának elkerülése érdekében.

Hasonló kép rajzolódott ki a szakpolitikai alternatívákat illetően is. Az uniós polgárok, a fogyasztói szervezetek és a tudományos intézmények határozottan támogatták a bizonyítási teherre és az objektív felelősség harmonizálására irányuló intézkedéseket, a kötelező biztosítás előírásával összekötve. A vállalkozások nézetei jobban megoszlottak a szakpolitikai alternatívák tekintetében, részben a méretüktől függő nézetkülönbségekkel. Az objektív felelősséget a válaszadó vállalkozások többsége aránytalanak ítélte. A bizonyítási teher enyhítésének harmonizációja nagyobb támogatást kapott, különösen a kkv-k körében. A vállalkozások azonban óva intettek a bizonyítási teher teljes megfordításától.

Ezért az előnyben részesített szakpolitikai alternatívát az érdekelt felektől a hatásvizsgálati folyamat során kapott visszajelzések fényében dolgoztuk ki és finomítottuk annak érdekében, hogy egyensúlyt teremtsünk a megfogalmazott igények és az érdekelt felek valamennyi érintett csoportja által felvetett aggályok között.

• Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása

A javaslat négy évnyi elemzésre és az érdekelt felekkel, köztük a tudományos szakemberekkel, a vállalkozásokkal, a fogyasztói szervezetekkel, a tagállamokkal és a polgárokkal való szoros együttműködésre épül. Az előkészítő munka 2018-ban kezdődött a felelősséggel és az új technológiákkal foglalkozó szakértői csoport (új technológiák formációja) létrehozásával. A szakértői csoport 2019 novemberében jelentést²⁵ készített, amelyben értékelte, hogy a mesterséges intelligencia egyes jellemzői milyen kihívásokat jelentenek a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti szabályok szempontjából.

A szakértői csoport jelentéséből származó információkat három további külső tanulmány egészítette ki:

- a deliktuális felelősségi jogra vonatkozó európai jogszabályok összehasonlító jogi elemzésén alapuló összehasonlító jogi tanulmány, amely a mesterséges intelligenciával kapcsolatos legfontosabb kérdésekre összpontosít²⁶;
- viselkedés-gazdaságtani tanulmány a felelősségi rendszer célzott kiigazításainak a fogyasztók döntéshozatalára gyakorolt hatásairól, különös tekintettel a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások iránti bizalmukra és ezek igénybevételére vonatkozó hajlandóságukra²⁷;

²⁵ Liability for artificial intelligence and other emerging digital technologies (Felelősség a mesterséges intelligenciáért és más kialakulóban lévő digitális technológiákért), 2019. november, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1c5e30be-1197-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-en>

²⁶ Karner/Koch/Geistfeld, Comparative Law Study on Civil Liability for Artificial Intelligence (Összehasonlító jogi tanulmány a mesterséges intelligenciával kapcsolatos polgári jogi felelősségről), 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a32ccc3-0f83-11ec-9151-01aa75ed71a1/language-en>.

²⁷ Kantar, Behavioural Study on the link between challenges of Artificial Intelligence for Member States' civil liability rules and consumer attitudes towards AI-enabled products and services (Fogyasztói magatartást vizsgáló tanulmány a mesterséges intelligencia kihívásai közötti kapcsolatról a tagállamok

- közgazdasági tanulmány²⁸, amely számos kérdéssel foglalkozik: azok a kihívások, amelyekkel a mesterségesintelligencia-alkalmazások károsultjainak a nem MI-eszközök károsultjaival összehasonlítva szembe kell nézniük, amikor kártérítésért próbálnak folyamodni; a vállalkozások bizonytalanok-e, és ha igen, milyen mértékben a jelenlegi felelősségi szabályoknak a mesterséges intelligenciát használó műveleteikre való alkalmazásával kapcsolatban, és hogy a jogbizonytalanság hatása akadályozhatja-e a mesterséges intelligenciába való beruházást; a felelősségre vonatkozó nemzeti jogszabályok további széttagoltsága csökkentené-e a belső piac hatékonyságát a mesterségesintelligencia-alkalmazások és -szolgáltatások számára, és a nemzeti polgári jogi felelősség bizonyos vonatkozásainak uniós jogszabályok révén történő harmonizálása csökkentené-e ezeket a problémákat, és megkönnyítené-e az MI-technológia uniós vállalatok általi általános befogadását, és ha igen, milyen mértékben.

• **Hatásvizsgálat**

A Bizottság a jogalkotás minőségének javítására irányuló szakpolitikájával összhangban elvégezte a javaslat hatásvizsgálatát, amelyet a Bizottság Szabályozói Ellenőrzési Testülete megvizsgált. A Szabályozói Ellenőrzési Testület 2022. április 6-i ülésén észrevételekkel ellátott kedvező vélemény alakult ki.

Három szakpolitikai alternatívát vizsgáltak meg:

1. szakpolitikai alternatíva: három intézkedés a kártérítési igényüket bizonyítani kívánó károsultak bizonyítási terhének enyhítése érdekében.

2. szakpolitikai alternatíva: az 1. alternatíva szerinti intézkedések + a különleges kockázati profilú mesterségesintelligencia-alkalmazási esetekre vonatkozó objektív felelősségi szabályok harmonizálása, kötelező biztosítással összekötve.

3. szakpolitikai alternatíva: szakaszos megközelítés, amely a következőkből áll:

- első szakasz: az 1. alternatíva szerinti intézkedések
- második szakasz: felülvizsgálati mechanizmus annak újraértékelésére, hogy szükség van-e a különleges kockázati profilú mesterségesintelligencia-alkalmazási esetekre vonatkozó objektív felelősségi szabályok harmonizálására (esetlegesen kötelező biztosítással összekötve).

A szakpolitikai alternatívákat több kritériumon alapuló elemzés során hasonlítottuk össze, figyelembe véve eredményességüket, hatékonyságukat, koherenciájukat és arányosságukat. A több kritériumra vonatkozó elemzés és az érzékenységi elemzés eredményei azt mutatják, hogy a 3. szakpolitikai alternatíva, amely enyhíti a mesterséges intelligenciával kapcsolatos kárigények bizonyítási terhét, + az objektív felelősségre vonatkozó célzott felülvizsgálat, lehetőség szerint kötelező biztosítással kombinálva, a rangsorban a legelső helyre került, ezért e javaslat esetében ez az előnyben részesített szakpolitikai választás.

polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályai és a fogyasztók MI-alapú termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos attitűdje között), 2021. évi zárójelentés.

²⁸ Deloitte, A mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló bizottsági hatásvizsgálatot alátámasztó tanulmány, 2021.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva biztosítaná, hogy a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások károsultjai (természetes személyek, vállalkozások és bármely más köz- vagy magánszervezet) legalább olyan mértékű védelemben részesüljenek, mint a hagyományos technológiák károsultjai. Növelné a mesterséges intelligenciába vetett bizalmat, és előmozdítaná annak elterjedését.

Emellett csökkentené a jogbizonytalanságot és megelőzné a széttagoaltságot, ezáltal segítve a vállalatokat, főként a kkv-kat, amelyek a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások határokön átnyúló bevezetése révén teljes mértékben ki akarják aknázni az uniós egységes piacon rejlő lehetőségeket. Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva emellett jobb feltételeket teremt a biztosítók számára ahhoz, hogy fedezetet kínáljanak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos tevékenységekre, ami döntő fontosságú a vállalkozások, különösen a kkv-k számára a kockázataik kezeléséhez. A becslések szerint az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva 2025-ben mintegy 500 millió EUR és 1,1 milliárd EUR között növelné a mesterséges intelligencia piaci értékét az EU-27-ben.

- **Alapvető jogok**

A polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályok egyik legfontosabb feladata annak biztosítása, hogy a károsultak kártérítést követelhessenek. A hatékony kártérítés biztosításával ezek a szabályok hozzájárulnak a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog védelméhez (az Európai Unió Alapjogi Chartájának [a továbbiakban: Charta] 47. cikke), miközben a potenciálisan felelős személyeket is ösztönzik a károk megelőzésére annak érdekében, hogy elkerüljék a felelősségre vonást.

Ezzel a javaslattal a Bizottság azt kívánja biztosítani, hogy a mesterséges intelligencia által okozott károk károsultjai a polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályok értelmében ugyanolyan szintű védelemben részesüljenek, mint a mesterséges intelligencia közrehatása nélkül okozott károk károsultjai. A javaslat lehetővé teszi az alapvető jogok hatékony magánjogi érvényesítését, és megőrzi a hatékony jogorvoslathoz való jogot azokban az esetekben, amikor a mesterséges intelligenciával kapcsolatos kockázatok bekövetkeztek. Konkrétabban, a javaslat hozzá fog járulni az alapvető jogok védelméhez, például az élethez való jog (a Charta 2. cikke), a testi és szellemi sérthetlenséghez való jog (3. cikk) és a tulajdonhoz való jog (17. cikk) védelméhez. Emellett az egyes tagállamok polgári jogi rendszerétől és hagyományaitól függően a károsultak kártérítést igényelhetnek az egyéb jogi érdekeket ért károkért, mint például a személyes méltóság (a Charta 1. és 4. cikke), a magán- és családi élet tiszteletben tartása (7. cikk), az egyenlőséghez való jog (20. cikk) és a megkülönböztetés tilalma (21. cikk) megsértéséért.

Ez a javaslat kiegészíti továbbá a Bizottság mesterséges intelligenciára vonatkozó szakpolitikájának más ágait is, amelyek olyan megelőző szabályozási és felügyeleti követelményeken alapulnak, amelyek közvetlenül az alapvető jogok megsértésének (például a hátrányos megkülönböztetésnek) elkerülését célozzák. Ezek a következők: a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály, az általános adatvédelmi rendelet, a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály, valamint a megkülönböztetésmentességre és az egyenlő bánásmódra vonatkozó uniós jogszabályok. Ugyanakkor ez a javaslat nem hozza létre vagy harmonizálja az említett jogi aktusok által szabályozott tevékenységet folytató különböző szervezetek gondossági kötelezettségeit vagy felelősségét, és ezért nem keletkeztet új kártérítési igényeket, valamint nem érinti az említett egyéb jogi aktusok szerinti felelősség alóli mentességeket. Ez a javaslat csak az MI-rendszerek által okozott károk károsultjaira háruló bizonyítási teher enyhítését vezeti be az olyan igények esetében, amelyek alapulhatnak a nemzeti jogon vagy az említett egyéb uniós jogszabályokon. E többi ág kiegészítésével ez a

javaslat védi a károsult magánjogi kártérítéshez való jogát, beleértve az alapvető jogok megsértése miatti kártérítést is.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Ez a javaslat nem érinti az Európai Unió költségvetését.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, nyomon követés, értékelés, monitoring program és célzott felülvizsgálat**

A javaslat szakaszos megközelítést irányoz elő. Annak biztosítása érdekében, hogy elegendő bizonyíték álljon rendelkezésre a második szakaszban elvégzendő célzott felülvizsgálathoz, a Bizottság nyomonkövetési tervet készít, amelyben részletezi, hogy az adatokat és az egyéb szükséges bizonyítékokat hogyan és milyen gyakran kell majd összegyűjteni.

A nyomonkövetési mechanizmus a következő típusú adatokra és bizonyítékokra terjedhet ki:

- a tagállamoktól származó jelentések és információk a nemzeti bírósági vagy bíróságon kívüli vitarendezési eljárásokban a bizonyítási teher enyhítését célzó intézkedések alkalmazásával kapcsolatban;
- a Bizottság vagy a piacfelügyeleti hatóságok által a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály (különösen a 62. cikk) vagy más vonatkozó eszközök alapján gyűjtött információk;
- a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály értékelését alátámasztó információk és elemzések, valamint a Bizottság által a jogszabály végrehajtásáról készítendő jelentések;
- azok a „régii megközelítést” alkalmazó, a biztonságra vonatkozó jogszabályok szerinti, releváns jövőbeli szakpolitikai intézkedések értékelését alátámasztó információk és elemzések, amelyek az uniós piacon forgalomba hozott termékek magas szintű egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi követelményeknek való megfelelését célozzák;
- a gépjármű-felelősségbiztosításról szóló irányelvnek a 28c. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti, a technológiai fejlődésre (különösen a vezető nélküli és részben vezető nélküli járművekre) való alkalmazásáról szóló bizottsági jelentést alátámasztó információk és elemzések.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

1. TÁRGY ÉS HATÁLY (1. CIKK)

Ezen irányelv célja a belső piac működésének javítása, az MI-rendszerek közrehatásával okozott károkért való szerződésen kívüli polgári jogi felelősség egyes aspektusaira vonatkozó egységes követelmények megállapítása révén. A javaslat az Európai Parlament 2020/2014(INL) állásfoglalását követi, és hozzáigazítja a magánjogi szabályokat a digitális gazdaságra való átállás szükségleteihez.

A megfelelő jogi eszközök választéka korlátozott, tekintettel a bizonyítási teher problematikájának jellegére és a mesterséges intelligencia sajátos jellemzőire, amelyek problémát jelentenek a meglévő felelősségi szabályok szempontjából. E tekintetben ez az

irányelv rendkívül célzott és arányos módon enyhíti a bizonyítási terhet a bemutatási kötelezettség és a megdönthető vélelmek alkalmazásával. A javaslat lehetőséget teremt a kártérítésért folyamodók számára, hogy olyan információkat szerezzenek be a nagy kockázatú MI-rendszerekről, amelyeket a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály értelmében rögzíteni/dokumentálni kell. Emellett a megdönthető vélelmek az MI-rendszerek által okozott károk miatt kártérítésért folyamodókra észszerűbb bizonyítási terhet rónak, és esélyt biztosítanak számukra, hogy az indokolt kártérítési igényeiket sikerrel érvényesítsék.

Az ilyen eszközök nem újkeletűek; megtalálhatók a nemzeti jogrendszerekben. Ezért e nemzeti eszközök hasznos referenciapontokat jelentenek arra vonatkozóan, hogy miként lehet a mesterséges intelligencia által a meglévő felelősségi szabályok tekintetében felvetett kérdéseket oly módon kezelni, hogy az a lehető legkisebb mértékben avatkozzon be a különböző nemzeti jogrendszerekkel.

Emellett amikor olyan mélyrehatóbb változtatásokról kérdezték a vállalkozásokat a konzultációk során, mint például a bizonyítási terhel megfordítása vagy a megdönthetetlen vélelem, negatív visszajelzést adtak. A bizonyítási tehernek a megdönthető vélelmek formájában történő enyhítésére irányuló célzott intézkedésekre esett a választás, amelyek pragmatikus és megfelelő módon segítik a károsultakat a bizonyítási tehernek a lehető legcélzottabb és legarányosabb módon történő eredményes viselésében.

Az 1. cikk meghatározza ezen irányelv tárgyát és hatályát: az MI-rendszer által okozott károkra vonatkozó szerződésen kívüli polgári jogi igényekre alkalmazandó, amennyiben ezeket a kereseteket vétkességen alapuló felelősségi rendszerekben nyújtják be. Ez olyan rendszereket jelent, amelyek jogszabályban meghatározott felelősséget írnak elő a szándékosan, illetve gondatlanságból vagy mulasztásból okozott károk megtérítésére. Az ezen irányelvben előírt intézkedések súrlódás nélkül illeszkedhetnek a meglévő polgári jogi felelősségi rendszerekbe, mivel olyan megközelítést tükröznek, amely nem érinti az olyan alapvető fogalmak meghatározását, mint a „vétkesség” vagy a „kár”, tekintve, hogy e fogalmak jelentése tagállamonként jelentősen eltér. Így az általa megállapított vélelmeken túl ez az irányelv nem érinti azokat az uniós vagy nemzeti szabályokat, amelyek például meghatározzák, hogy melyik félre hárul a bizonyítási terhel, milyen fokú bizonyosság szükséges a bizonyítási küszöböt illetően, vagy hogyan határozzák meg a vétkesség fogalmát.

Emellett ez az irányelv nem érinti a közlekedési ágazatban fennálló felelősségi feltételekre vonatkozó meglévő szabályokat, valamint a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályban meghatározott szabályokat.

Bár ez az irányelv nem alkalmazandó a büntetőjogi felelősségre, az állam felelősségére alkalmazható lehet. Az állami hatóságokra is vonatkoznak a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály rendelkezései, mivel az abban előírt kötelezettségek vonatkoznak rájuk.

Ez az irányelv nem alkalmazandó visszamenőleges hatállyal, hanem csak azokra a kártérítési igényekre, amelyek az átültetése időpontjától kezdődően merülnek fel.

A jelen irányelvre irányuló javaslatot a termékfelelősségről szóló 85/374/EGK irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslattal együtt fogadták el egy csomagban, amelynek célja, hogy a felelősségi szabályokat hozzáigazítsa a digitális korhoz és a mesterséges intelligenciához, biztosítva e két egymást kiegészítő jogi eszköz szükséges összehangolását.

2. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK (2. CIKK)

A 2. cikkben szereplő fogalommeghatározások a következetesség biztosítása érdekében a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály fogalommeghatározásait követik.

A 2. cikk (6) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a kártérítési igényeket nemcsak a károsult, hanem olyan személyek is benyújthatják, akik a károsult jogutódjai vagy akikre ezeket a jogok átszálltak. Az átszállás azt jelenti, hogy harmadik fél (például biztosítótársaság) átvállalja a másik fél tartozás vagy kártérítés behajtására vonatkozó törvényes jogát. Ily módon tehát az egyik személy jogosult arra, hogy saját javára érvényesítse egy másik személy jogait. A jogok átszállása az elhunyt károsult örököseire is kiterjedne.

Ezenkívül a 2. cikk (6) bekezdésének c) pontja úgy rendelkezik, hogy kártérítési keresetet egy vagy több károsult nevében eljáró személy is indíthat az uniós vagy a nemzeti joggal összhangban. E rendelkezés célja, hogy több lehetőséget biztosítson egy mesterségesintelligencia-rendszer károsultjai számára követeléseik bíróság általi értékelésére, még azokban az esetekben is, amikor az egyéni keresetek benyújtása túl költségesnek vagy túlságosan nehézkesnek tűnhet, vagy amikor az együttes keresetek nagyságrendi előnyökkel járhatnak. Annak érdekében, hogy az MI-rendszerek által okozott károk károsultjai képviselői keresetek révén érvényesíthessék az ezen irányelvvel kapcsolatos jogait, a 6. cikk módosítja az (EU) 2020/1828 irányelv I. mellékletét.

3. BIZONYÍTÉKOK BEMUTATÁSA (3. CIKK)

Ezen irányelv célja, hogy a nagy kockázatú MI-rendszerek által okozott károkért kártérítésért folyamodó személyek számára hatékony eszközöket biztosítson a potenciálisan felelős személyek és a követeléssel kapcsolatos releváns bizonyítékok azonosításához. Ugyanakkor ezek az eszközök arra is szolgálnak, hogy kizárják a potenciális alperesek téves azonosítását, időt és költségeket takarítsanak meg az érintett felek számára, és csökkentsék a bíróságok ügyterhét.

E tekintetben az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság elrendelheti az olyan konkrét nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó releváns bizonyítékok feltárását, amelyek feltételezhetően kárt okoztak. A bizonyítékok bemutatása iránti kérelem címzettje az MI-rendszer szolgáltatója, a szolgáltatónak a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 24. cikkében vagy 28. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségei hatálya alá tartozó személy vagy a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály szerinti felhasználó. A kérelmeket olyan tényekkel és bizonyítékokkal kell alátámasztani, amelyek elegendőek a tervezett kártérítési igény megalapozottságának megállapításához, és a kért bizonyítékoknak a címzettek rendelkezésére kell állniuk. A kérelmeket nem lehet olyan felekhez intézni, akik nem tartoznak a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály szerinti kötelezettségek hatálya alá, és ezért nem férnek hozzá a bizonyítékokhoz.

A 3. cikk (2) bekezdése szerint a felperes csak abban az esetben kérheti bizonyítékok bemutatását az alperesnek nem minősülő szolgáltatóktól vagy felhasználóktól, ha minden arányos kísérlet sikertelen volt az alperestől való bizonyítékgyűjtésre.

Annak érdekében, hogy a bírósági eszközök hatékonyak legyenek, az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság az ilyen bizonyítékok megőrzését is elrendelheti.

A 3. cikk (4) bekezdésének első albekezdése értelmében a bíróság csak a követelés alátámasztásához szükséges mértékben rendelheti el a bemutatást, mivel az információ kritikus bizonyíték lehet MI-rendszerek közrehatásával okozott kár esetén a károsult személy követelése szempontjából.

A 3. cikk (4) bekezdésének első albekezdése azáltal, hogy a bemutatásra vagy megőrzésre vonatkozó kötelezettséget a szükséges és arányos bizonyítékokra korlátozza, az arányosságot

kívánja biztosítani a bizonyítékok bemutatása során, azaz azt, hogy a bemutatást a szükséges minimumra korlátozza, és megakadályozza az általános megkereséseket.

A 3. cikk (4) bekezdésének második és harmadik albekezdése továbbá arra irányul, hogy egyensúlyt teremtsen a felperes jogai és annak biztosítása között, hogy az ilyen bemutatásra valamennyi érintett fél jogos érdekeinek – mint például az üzleti titkok vagy a bizalmas információk – védelmét szolgáló biztosítékok vonatkozzanak.

Ugyanebben az összefüggésben a 3. cikk (4) bekezdésének negyedik albekezdése annak biztosítására irányul, hogy a bemutatásra vagy megőrzésre vonatkozó végzéssel szembeni eljárási jogorvoslatok az érintett személy rendelkezésére álljanak.

A 3. cikk (5) bekezdése bevezeti a gondossági kötelezettségnek való meg nem felelés vélelmét. Ez egy eljárási eszköz, amely csak azokban az esetekben releváns, amikor a kártérítési kereset tényleges alperese viseli annak következményeit, ha nem tesz eleget a bizonyítékok bemutatására vagy megőrzésére irányuló kérelemnek. Az alperes jogosult lesz e vélelem megdöntésére. Az e bekezdésben meghatározott intézkedés célja a bemutatás előmozdítása, valamint a bírósági eljárások felgyorsítása.

4. AZ OK-OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉS VÉLELME FELRÓHATÓSÁG ESETÉN (4. CIKK)

Az MI-rendszerek által okozott károk tekintetében ezen irányelv célja, hogy hatékony alapot biztosítson az uniós vagy nemzeti jog szerinti gondossági kötelezettségnek való meg nem felelésből fakadó vétkességen alapuló kártérítés igényléséhez.

A felperesek számára kihívást jelenthet, hogy ok-okozati összefüggést állapítsanak meg az ilyen meg nem felelés és az MI-rendszer által előállított kimenet, vagy az MI-rendszer azon mulasztása között, hogy a kimenetet nem állítja elő, ami a releváns kárt okozta. Ezért erre vonatkozóan a 4. cikk (1) bekezdése megállapítja az ok-okozati összefüggésre vonatkozó célzott megdönthető vélelmet. Ez a vélelem a legkevésbé megterhelő intézkedés a károsult méltányos kártérítés iránti igényének kielégítésére.

A felperesnek az alkalmazandó uniós vagy nemzeti szabályok szerint kell bizonyítania az alperes vétkességét. Ilyen vétkesség például a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály szerinti valamely gondossági kötelezettségnek vagy más, uniós szinten meghatározott szabályoknak – például az automatizált nyomon követés és döntéshozatal platformalapú munkavégzésre való használatára vonatkozó szabályoknak vagy a pilóta nélküli légi járművek üzemeltetését szabályozó szabályoknak – való meg nem felelés esetén állapítható meg. A bíróság a bizonyítékok bemutatására vagy megőrzésére vonatkozó, a 3. cikk (5) bekezdése szerinti bírósági végzésnek való meg nem felelés alapján is vélelmezheti a vétkességet. Mindazonáltal csak akkor helyénvaló az ok-okozati összefüggés vélelmét bevezetni, ha valószínűnek tekinthető, hogy az adott vétkesség befolyásolta a vonatkozó MI-rendszer kimenetét vagy annak hiányát, amit az eset általános körülményei alapján lehet értékelni. Ugyanakkor a felperesnek továbbra is bizonyítania kell, hogy az MI-rendszer (azaz a kimenete vagy a kimenet előállításának elmulasztása) okozta a kárt.

A (2) és (3) bekezdés különbséget tesz egyrészt a nagy kockázatú MI-rendszer szolgáltatójával vagy a szolgáltató mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály szerinti kötelezettségeinek hatálya alá tartozó személlyel szemben, másrészt pedig az ilyen rendszerek felhasználójával szemben benyújtott keresetek között. E tekintetben a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály vonatkozó rendelkezéseit és vonatkozó feltételeit követi. A 4. cikk (2) bekezdésén alapuló követelések esetében az alperesek említett bekezdésben felsorolt kötelezettségeknek való megfelelését a kockázatkezelési rendszer és annak

eredményei, azaz a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály szerinti kockázatkezelési intézkedések fényében is értékelni kell.

A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban meghatározott nagy kockázatú MI-rendszerek esetében a 4. cikk (4) bekezdése kivételt állapít meg az ok-okozati összefüggés vélelme alól, amennyiben az alperes bizonyítja, hogy elegendő bizonyíték és szakértelem észszerűen hozzáférhető a felperes számára az ok-okozati kapcsolat bizonyításához. Ez a lehetőség arra ösztönözheti az alpereseket, hogy tegyenek eleget bemutatási kötelezettségeiknek, a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály által a mesterséges intelligencia magas szintű átláthatóságának biztosítása érdekében meghatározott intézkedéseknek, vagy a dokumentálási és nyilvántartási követelményeknek.

A nem nagy kockázatú MI-rendszerek esetében a 4. cikk (5) bekezdése az ok-okozati összefüggés vélelmének alkalmazhatóságára vonatkozó feltételt állapít meg, amely szerint ennek feltétele, hogy a bíróság megállapítsa, hogy a kérelmező számára rendkívül nehéz az okozati összefüggés bizonyítása. Az ilyen nehézségeket az egyes MI-rendszerek jellemzői – így az autonómia és az átláthatatlanság – fényében kell értékelni, amelyek a gyakorlatban nagyon megnehezítik az MI-rendszer belső működésének magyarázatát. Ez negatívan befolyásolja a felperes képességét annak bizonyítására, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn az alperes felróható magatartása és az MI-rendszer kimenete között.

Olyan esetekben, amikor az alperes személyes, nem foglalkozásszerű tevékenység során használta az MI-rendszert, a 4. cikk (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelem csak akkor alkalmazandó, ha az alperes érdemben beavatkozott az MI-rendszer működési feltételeibe, vagy ha az alperes köteles és képes volt meghatározni az MI-rendszer működési feltételeit, és ezt elmulasztotta. Ezt a feltételt az indokolja, hogy egyensúlyt kell teremteni a károsultak és a nem szakmai felhasználók érdekei között azáltal, hogy az ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelem alkalmazása alól kivételt képeznek azok az esetek, amikor a nem szakmai felhasználók magatartása nem növeli a kockázatot.

Végül a 4. cikk (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alperesnek joga van megdönteni a 4. cikk (1) bekezdésén alapuló ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelmet.

Az ilyen hatékony polgári jogi felelősségi szabályok azzal a további előnnyel járnak, hogy a mesterségesintelligencia-rendszerekkel kapcsolatos tevékenységekben részt vevő valamennyi szereplő számára további ösztönzést nyújtanak arra, hogy eleget tegyenek az elvárható magatartással kapcsolatos kötelezettségeiknek.

5. ÉRTÉKELÉS ÉS CÉLZOTT FELÜLVIZSGÁLAT (5. CIKK)

A különböző nemzeti jogrendszerek eltérő objektív felelősségi rendszereket írnak elő. Egy ilyen rendszer elemeire uniós szinten az Európai Parlament is javaslatot tett 2020. október 20-i sajtó kezdeményezésű állásfoglalásában, amely bizonyos mesterséges intelligencián alapuló technológiákra vonatkozó korlátozott, objektív felelősségi rendszert, valamint a vétkességen alapuló felelősségi szabályok alapján enyhített bizonyítási terhet tartalmazott. A nyilvános konzultációk rávilágítottak arra is, hogy a válaszadók (kivéve a nem kkv-k) előnyben részesítik ezt a rendszert, függetlenül attól, hogy kötelező biztosítással párosul-e vagy sem.

A javaslat azonban figyelembe veszi a nemzeti jogi hagyományok közötti különbségeket, valamint azt a tényt, hogy az MI-rendszerekkel felszerelt olyan termékek és szolgáltatások, amelyek hatással lehetnek a lakosság egészére, és amelyek fontos törvényes jogokat – például az élethez, az egészséghez és a tulajdonhoz való jogot – veszélyeztethetnek, és ezért objektív felelősségi rendszer hatálya alá tartozhatnak, még nem érhetők el széles körben a piacon.

A javaslat nyomonkövetési programot vezet be annak érdekében, hogy a Bizottság tájékoztatást kapjon az MI-rendszereket érintő eseményekről. A célzott felülvizsgálat értékelni fogja, hogy szükség van-e további intézkedésekre, például objektív felelősségi rendszer és/vagy kötelező biztosítás bevezetésére.

6. ÁTÜLTETÉS (7. CIKK)

A tagállamoknak, amikor a Bizottságot értesítik az ezen irányelvnek való megfelelést célzó nemzeti átültető intézkedésekről, olyan magyarázó dokumentumokat is rendelkezésre kell bocsátaniuk, amelyek kellően egyértelmű és pontos információkat tartalmaznak, és ezen irányelv minden egyes rendelkezésére vonatkozóan megjelölik az átültetést biztosító nemzeti rendelkezés(eke)t. Erre azért van szükség, hogy a Bizottság az irányelv minden egyes, átültetést igénylő rendelkezése esetében azonosíthassa a nemzeti átültető intézkedések azon releváns részét, amely a nemzeti jogrendben megfelelő jogi kötelezettséget teremt, függetlenül attól, hogy a tagállamok milyen formát választanak.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**a szerződésen kívüli polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a mesterséges intelligenciához való hozzáigazításáról
(a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló irányelv)**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,
tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,
a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,
tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²⁹,
tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére³⁰,
rendes jogalkotási eljárás keretében,
mivel:

- (1) A mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) olyan alaptermészetű technológiák sora, amelyek a gazdaság és a társadalom teljes spektrumában előnyök széles skálájához járulhatnak hozzá. Nagy lehetőségeket rejtnek magukban a technológiai fejlődés szempontjából, és lehetővé teszik új üzleti modellek kifejlődését a digitális gazdaság számos ágazatában.
- (2) Ugyanakkor a mesterséges intelligencia – konkrét alkalmazásának és használatának körülményeitől függően – kockázatokkal is járhat, és sértheti az uniós vagy a nemzeti jog által védett érdekeket és jogokat. Például a mesterséges intelligencia hátrányosan érinthet számos alapvető jogot, így az élethez és a testi sérthetetlenséghez való jogot, valamint a megkülönböztetésmentesség és az egyenlő bánásmód tiszteletben tartását. Az (EU).../... európai parlamenti és tanácsi rendelet [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály]³¹ a biztonságot és az alapvető jogokat érintő kockázatok csökkentését célzó követelményeket ír elő, más uniós jogi eszközök pedig a mesterséges intelligencián alapuló gépipari termékekre³² és rádióberendezésekre is alkalmazandó általános³³ és ágazati³⁴ termékbiztonsági szabályokat fogalmaznak meg.

²⁹ HL C... , , . o.

³⁰ HL C... , , . o.

³¹ [Rendeletjavaslat a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) – COM(2021) 206 final].

³² [Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a gépipari termékekről (COM(2021) 202 final)].

³³ [Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az általános termékbiztonságról (COM(2021) 346 final)].

Bár a biztonságot és az alapvető jogokat érintő kockázatok csökkentését célzó követelmények a kockázatok megelőzését, nyomon követését és kezelését, és így a társadalmi aggályok eloszlátását hivatottak szolgálni, nem nyújtanak egyéni segítséget azoknak, akik a mesterséges intelligencia miatt kárt szenvedtek. A meglévő követelmények elsősorban a mesterséges intelligenciára épülő rendszerekkel (a továbbiakban: MI-rendszer) kapcsolatos engedélyezéseket, ellenőrzéseket, nyomon követést és közigazgatási szankciókat szabályozzák a károk megelőzése érdekében. Nem írnak elő kártérítést a károsult számára a mesterséges intelligenciára épülő rendszer kimenetével vagy kimenete előállításának elmulasztásával okozott kárért.

- (3) Amennyiben a károsult kártérítést követel az elszenvedett kárért, a tagállamok vétkességén alapuló általános felelősségi szabályai általában előírják számára, hogy bizonyítsa az e kárért esetlegesen felelős személy gondatlanságból vagy szándékosan elkövetett kárt okozó cselekményét vagy mulasztását („felróható magatartását”), valamint a felróható magatartás és a releváns kár közötti ok-okozati összefüggést. Ha azonban mesterséges intelligencia illeszkedik az adott személy cselekménye vagy mulasztása és a kár közé, egyes MI-rendszerek sajátos jellemzői – például az átláthatatlanság, az autonóm magatartás és az összetettség – rendkívül megnehezíthetik, vagy akár lehetetlenné tehetik a károsult számára az említett bizonyítási teher eredményes viselését. Mindenekelőtt, rendkívül nehéz lehet bizonyítani, hogy az MI-rendszernek azt az egyedi kimenetét, amely a szóban forgó kárhoz vezetett, az esetlegesen felelős személy felelősségi körébe tartozó konkrét input okozta.
- (4) Ilyen esetekben a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti szabályok alapján biztosított jogorvoslat szintje alacsonyabb lehet, mint azokban az esetekben, amikor a mesterséges intelligenciától eltérő technológiák játszanak közre a károkozásban. Ezek a kártérítési joghézagok hozzájárulhatnak a mesterséges intelligencia társadalmi elfogadottságának csökkenéséhez és a mesterséges intelligencián alapuló termékekbe és szolgáltatásokba vetett bizalom gyengüléséhez.
- (5) A mesterséges intelligencia gazdasági és társadalmi előnyeinek kiaknázása és a digitális gazdaságra való átállás előmozdítása érdekében a polgári jogi felelősségre vonatkozó egyes tagállami szabályokat célzott módon hozzá kell igazítani bizonyos MI-rendszerek említett sajátos jellemzőihez. Az említett kiigazításoknak elő kell segíteniük a társadalmi és fogyasztói bizalom megszilárdulását, előmozdítva ezáltal a mesterséges intelligencia elterjedését. A szóban forgó kiigazításoknak fenn kell tartaniuk az igazságszolgáltatási rendszerbe vetett bizalmat is, biztosítva, hogy a mesterséges intelligencia közrehatásával okozott károk elszenvedői ugyanolyan hatékony kártérítésben részesüljenek, mint az egyéb technológiák által okozott károk károsultjai.
- (6) Az érdekelt felek – a károsultak, az esetlegesen felelős személyek, a biztosítók – jogbizonytalanságot érzékelnek azzal kapcsolatban, hogy a mesterséges intelligencia okozta sajátos kihívásokkal szembesülő nemzeti bíróságok miként alkalmazzák majd a meglévő felelősségi szabályokat egyedi ügyekben annak érdekében, hogy méltányos eredményeket érjenek el. Uniós fellépés hiányában valószínű, hogy az egyes MI-rendszerek sajátos jellemzőivel összefüggő kártérítési joghézagok és a

³⁴ A Bizottság (EU) 2022/30 felhatalmazáson alapuló rendelete a 2014/53/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az említett irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d), e) és f) pontjában említett alapvető követelmények alkalmazása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 7., 2022.1.12., 6. o.).

jogbizonytalanság kezelése érdekében legalább néhány tagállam kiigazítja majd a polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályait. Ez jogi széttagoltságot és belső piaci akadályokat teremtene azon vállalkozások számára, amelyek mesterséges intelligencián alapuló innovatív termékeket vagy szolgáltatásokat fejlesztenek ki vagy nyújtanak. Ez különösen a kis- és középvállalkozásokat érintené.

- (7) Ezen irányelv célja, hogy elősegítse a belső piac megfelelő működését azáltal, hogy harmonizálja a szerződésen kívüli vétkességi felelősségre vonatkozó egyes nemzeti szabályokat annak érdekében, hogy az MI-rendszerek által nekik okozott károkért kártérítést igénylő személyek ugyanolyan szintű védelemben részesüljenek, mint azok, akik ilyen rendszerek közrehatása nélkül okozott károkért igényelnek kártérítést. Ezt a célkitűzést a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, mivel a vonatkozó belső piaci akadályok az egyoldalú és széttagolt nemzeti szintű szabályozási intézkedések kockázatához kapcsolódnak. Tekintettel az ezen irányelv hatálya alá tartozó termékek és szolgáltatások digitális jellegére, az említett kockázat különösen releváns határokon átnyúló összefüggésben.
- (8) Tehát a jogbiztonság biztosítására és az MI-rendszereket érintő ügyekben fennálló kártérítési joghézagok megakadályozására irányuló célkitűzés uniós szinten jobban megvalósítható. Az Unió ezért intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (9) Ezért a vétkességen alapuló felelősségi szabályok egyes szempontjainak uniós szintű célzott harmonizációjára van szükség. E harmonizációnak fokoznia kell a jogbiztonságot és egyenlő versenyfeltételeket kell teremtenie az MI-rendszerek számára, ezáltal javítva a belső piac működését a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások előállítása és terjesztése tekintetében.
- (10) Az arányosság biztosítása érdekében helyénvaló célzottan kizárólag azokat a vétkességen alapuló felelősségi szabályokat harmonizálni, amelyek az MI-rendszerek által okozott károkért kártérítést igénylő személyekre háruló bizonyítási terhet szabályozzák. Ennek az irányelvnek nem szabad harmonizálnia a polgári jogi felelősség azon általános vonatkozásait, amelyeket a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti szabályok különböző módon szabályoznak, mint például a felróhatóság vagy az ok-okozati összefüggés meghatározása, a kártérítési igényt keletkeztető különböző kártípusok, a felelősség több károkozó közötti megosztása, a károsult közrehatás, a kártérítés vagy az elévülési idők számítása.
- (11) A 85/374/EGK tanácsi irányelv³⁵ uniós szinten már harmonizálja a hibás termékek gyártóinak az azok által okozott károkért való felelősségére vonatkozó tagállami jogszabályokat. E jogszabályok azonban nem érintik a tagállamok más, a termék hibájától eltérő alapokon, például jótálláson, vétkességen vagy objektív felelősségen nyugvó szerződéses vagy szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó szabályait. A 85/374/EGK tanácsi irányelv felülvizsgálata ugyanakkor annak tisztázására és biztosítására irányul, hogy a károsultak kártérítést követelhessenek a mesterséges intelligencián alapuló hibás termékek által okozott károkért, ennél fogva egyértelművé kell tenni, hogy ezen irányelv rendelkezései nem érintik azokat a jogokat, amelyek a 85/374/EGK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések alapján megilletik a

³⁵ A Tanács 85/374/EGK irányelve (1985. július 25.) a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről (HL L 210., 1985.8.7., 29. o.)

károsultat. Emellett a közlekedés területén ez az irányelv továbbra sem érintheti a fuvarozók felelősségét szabályozó uniós jogot.

- (12) [A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály³⁶] teljes mértékben harmonizálja a belső piacon működő közvetítő szolgáltatókra alkalmazandó szabályokat, lefedve az e szolgáltatók által kínált szolgáltatásokból eredő társadalmi kockázatokat, így az általuk használt MI-rendszereket is. Ez az irányelv nem érinti a [digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály] azon rendelkezéseit, amelyek átfogó és teljes mértékben harmonizált keretet biztosítanak a tárhelyszolgáltatók algoritmikus döntéshozatala során elvárható gondosságra vonatkozó kötelezettségekhez, beleértve a szolgáltatásaik igénybe vevői által feltöltött jogellenes tartalom terjesztésével kapcsolatos felelősség alóli mentességet is az említett rendeletben foglalt feltételek teljesülése esetén.
- (13) Ez az irányelv az általa megállapított vélelmektől eltekintve nem harmonizálja a nemzeti jogszabályokat abban a tekintetben, hogy melyik félre hárul a bizonyítási teher, vagy hogy a bizonyítási küszöböt illetően milyen fokú bizonyosság szükséges.
- (14) Ennek az irányelvnek minimális harmonizáción alapuló megközelítés kell követnie. Ez a megközelítés lehetővé teszi a felperesek számára, hogy az MI-rendszerek által okozott károk esetén a nemzeti jog kedvezőbb szabályaira hivatkozzanak. Így például a nemzeti jogszabályok fenntarthatják a bizonyítási teher megfordítását a vétkességen alapuló nemzeti rendszerek vagy a nem vétkességi alapú (ún. objektív) nemzeti felelősségi rendszerek keretében; utóbbiaknak már jelenleg is igen sok válfaja ismert a nemzeti jogrendszerekben, és azok esetlegesen és azokat esetlegesen az MI-rendszerek által okozott károkra is alkalmazzák.
- (15) [A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabállyal] való összhangot is biztosítani kell. Ezért helyénvaló, hogy ez az irányelv ugyanazokat a fogalommeghatározásokat alkalmazza az MI-rendszerek, -szolgáltatók és -felhasználók tekintetében. Ezen túlmenően ez az irányelv csak azokra a kártérítési igényekre terjedhet ki, amelyeket egy adott MI-rendszernek valamely személy – például a [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] szerinti szolgáltató vagy felhasználó – felróható magatartásával előidézett kimenete vagy kimenete előállításának elmulasztása révén okozott kár tekintetében támasztanak. Nincs szükség a kártérítési igények lefedésére, ha a kárt emberi értékelést követő emberi cselekmény vagy mulasztás okozta, az MI-rendszer pedig csak olyan információt vagy tanácsot adott, amelyet az érintett emberi szereplő figyelembe vett. Ez utóbbi esetben a kár visszavezethető valamely emberi cselekményre vagy mulasztásra, mivel az MI-rendszer kimenete nem illeszkedik az emberi cselekmény vagy mulasztás és a kár közé, és így az ok-okozati összefüggés megállapítása nem nehezebb, mint olyan helyzetekben, amikor nem kerül sor MI-rendszer közrehatására.
- (16) Annak eldöntésekor, hogy a károsult kíván-e kártérítési igényt érvényesíteni, és alá tudja-e támasztani a kártérítési igényt, fontos tényező az olyan konkrét, nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó információkhoz való hozzáférés, amelyekkel kapcsolatban felmerül annak a gyanúja, hogy kárt okoztak. Ezenkívül a nagy kockázatú MI-rendszerek esetében [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] konkrét dokumentációs, tájékoztatói és naplózási követelményeket ír elő, de nem biztosítja a károsult számára az ezen információkhoz való hozzáférés jogát. Ezért helyénvaló olyan szabályokat megállapítani, amelyek előírják, hogy azok, akiknek a

³⁶ [Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) – COM(2020) 825 final].

releváns bizonyítékok a rendelkezésére állnak, a felelősség megállapítása céljából kötelesek bemutatni e bizonyítékokat. Ez további ösztönzést is jelentene arra nézve, hogy eleget tegyenek a [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban] meghatározott, a releváns információk dokumentálására illetve rögzítésére vonatkozó követelményeknek.

- (17) A nagy kockázatú MI-rendszerek tervezésében, fejlesztésében, üzembe helyezésében és üzemeltetésében rendszerint részt vevő személyek nagy száma megnehezíti a károsultak számára az okozott kárért potenciálisan felelős személy azonosítását és a kártérítési igényvel kapcsolatos feltételek teljesülésének bizonyítását. Annak érdekében, hogy a károsultak meggyőződhesse az arról, hogy a kártérítési igény megalapozott-e, helyénvaló biztosítani a potenciális felperesek számára azt a jogot, hogy a kártérítési igény előterjesztése előtt bíróságtól kérhessék a releváns bizonyítékok bemutatásának elrendelését. E bemutatást csak akkor lehet elrendelni, ha a potenciális felperes olyan tényeket és információkat nyújt be, amelyek elegendőek a kártérítési igény megalapozottságának alátámasztásához, és előzetesen kérte a szolgáltatót, a szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személyt vagy a felhasználót, hogy mutassa be a rendelkezésére álló ilyen bizonyítékokat olyan konkrét nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozóan, amelyek esetében felmerül a károkozás gyanúja, és az e kérelmet megtagadta. A bemutatás elrendelése várhatóan csökkenti a szükségtelen pereskedést, a lehetséges peres felek számára pedig elkerülhetővé teszi azokat a költségeket, amelyek a megalapozatlan vagy valószínűsíthetően sikertelen kárigények miatt merülnének fel. Annak alapján, hogy a szolgáltató, a szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személy vagy a felhasználó a bírósághoz intézett kérelem benyújtását megelőzően elutasította a bizonyítékok bemutatását, nem vélelmezhető, hogy az e bemutatást elutasító személy nem tesz eleget a vonatkozó gondossági kötelezettségeknek.
- (18) A nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó bizonyítékok bemutatásának korlátozása összhangban van [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabállyal], amely bizonyos konkrét dokumentációs, naplózási és tájékoztatási kötelezettségeket ír elő a nagy kockázatú MI-rendszerek tervezésében, fejlesztésében és üzembe helyezésében részt vevő szereplők számára. Ez az összehangolt szabályozás annak elkerülésével is biztosítja a szükséges arányosságot, hogy az alacsonyabb kockázatot jelentő vagy egyáltalán nem kockázatos MI-rendszerek üzemeltetőitől elvárható legyen, hogy az információkat ahhoz hasonló szinten dokumentálják, mint amit [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] a nagy kockázatú MI-rendszerek esetében előír.
- (19) A nemzeti bíróságok számára lehetővé kell tenni, hogy polgári eljárások során elrendeljék a nagy kockázatú MI-rendszerek által okozott kárral kapcsolatos releváns bizonyítékok bemutatását vagy megőrzését olyan személyekkel szemben, akik [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] értelmében már jelenleg is kötelesek dokumentálni vagy rögzíteni az információkat, legyen szó akár szolgáltatókról, akár a szolgáltatókkal azonos kötelezettségek hatálya alá tartozó személyekről vagy az MI-rendszer felhasználóiról, függetlenül attól, hogy alperesként vagy harmadik félként szerepelnek a kárigény érvényesítése során. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor az ügy szempontjából releváns bizonyítékok olyan szervezetek birtokában vannak, amelyek nem felelnek a kártérítési igénynek, de [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] értelmében kötelesek dokumentálni vagy rögzíteni az ilyen bizonyítékokat. Ezért meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a

kárigény által érintett ilyen harmadik személyek kötelezhetők a releváns bizonyítékok bemutatására.

- (20) A kártérítési igény felei és a harmadik felek érdekei közötti egyensúly fenntartása érdekében a bíróságok csak akkor rendelhetik el a bizonyítékok bemutatását, ha ez a kártérítési igény vagy az esetleges kártérítési igény alátámasztása szempontjából szükséges és arányos. E tekintetben a bemutatás csak az adott kártérítési igényről való döntéshozatalhoz szükséges bizonyítékokra vonatkozhat, például az érintett nyilvántartásoknak vagy adatkészleteknek csak azon részeire, amelyek [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban] meghatározott valamely követelménynek való meg nem felelés bizonyításához szükségesek. Az ilyen bemutatást elrendelő vagy biztosítási intézkedés arányosságának biztosítása érdekében a nemzeti bíróságoknak hatékony eszközökkel kell rendelkezniük valamennyi érintett fél jogos érdekeinek védelmére, például az (EU) 2016/943 európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁷ értelmében vett üzleti titkok és a bizalmas információk – mint a köz- és nemzetbiztonsággal kapcsolatos információk – védelmére. Az (EU) 2016/943 irányelv értelmében bíróság által bizalmasnak minősített üzleti titok vagy feltételezett üzleti titok tekintetében a nemzeti bíróságokat fel kell hatalmazni arra, hogy konkrét intézkedéseket hozzanak annak érdekében, hogy az üzleti titkok bizalmassága ne sérüljön az eljárás során és azt követően, egyúttal méltányos és arányos egyensúlyt teremtve az üzleti titok jogosultjának a titoktartáshoz fűződő érdeke és a károsult érdeke között. Ebbe olyan intézkedéseknek is bele kell tartozniuk, amelyek korlátozott számú személyre szűkítik az üzleti titkokat tartalmazó dokumentumokhoz való hozzáférést, valamint a meghallgatásokon való részvétel, illetve a kapcsolódó dokumentumokhoz és átiratokhoz való hozzáférés lehetőségét. Az ilyen intézkedésekről való döntéskor a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog biztosításának követelményét, a felek és adott esetben harmadik személyek jogos érdekeit, valamint az említett intézkedések elrendelése vagy alkalmazásuk elutasítása esetén a feleket és adott esetben harmadik személyeket érő lehetséges sérelmet. Ezen túlmenően annak biztosítása érdekében, hogy a bemutatást elrendelő intézkedést arányosan alkalmazzák a kártérítési igényekben érintett harmadik felekkel szemben, a nemzeti bíróságok harmadik feleket csak akkor kötelezhetnek az információk bemutatására, ha a bizonyítékok nem szerezhetők be az alperestől.
- (21) Bár a nemzeti bíróságoknak megvannak az eszközeik arra, hogy különböző intézkedések révén kikényszerítsék a bizonyítékok bemutatását elrendelő határozataik végrehajtását, az ilyen kikényszerítő intézkedések késleltethetik a kárigény érvényesítését, és így potenciálisan további költségeket róhatnak a peres felekre. A károsultak számára az ilyen késedelmek és többletköltségek megnehezíthetik a hatékony bírósági jogorvoslat igénybevételét. Ezért amennyiben a kártérítési kereset alperese nem mutatja be a rendelkezésére álló bizonyítékokat a bíróság végzésének megfelelően, helyénvaló azt vélelmezni, hogy nem teljesítette azokat a gondossági kötelezettségeket, amelyek teljesítésének igazolására e bizonyítékok szolgálnának. Ez a megdönthető vélelem csökkenti a peres eljárások időtartamát, és megkönnyíti a hatékonyabb bírósági eljárásokat. Az alperes számára lehetővé kell tenni, hogy ellenkező bizonyítékok benyújtásával megdöntse ezt a vélelmet.

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/943 irányelve (2016. június 8.) a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről (HL L 157., 2016.6.15., 1. o.).

- (22) Helyénvaló bizonyos feltételekhez kötötten az ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelmet előírni az annak bizonyításával kapcsolatos nehézségek áthidalása érdekében, hogy az MI-rendszernek azt a kimenetét, amely a szóban forgó kárhoz vezetett, az esetlegesen felelős személy felelősségi körébe tartozó konkrét input okozta. Bár a vétkességen alapuló kártérítési igény esetében a felperesnek általában bizonyítania kell a kárt, az alperes felróhatónak minősülő emberi cselekményét vagy mulasztását, valamint a kettő közötti ok-okozati összefüggést, ez az irányelv nem harmonizálja azokat a feltételeket, amelyek alapján a nemzeti bíróság megállapítja a vétkességet. E feltételek tekintetében továbbra is az alkalmazandó nemzeti jog, harmonizáció esetén pedig az alkalmazandó uniós jog irányadó. Hasonlóképpen, ez az irányelv nem harmonizálja a kárral kapcsolatos feltételeket, például azt, hogy mely károk téríthetők meg, amit szintén az alkalmazandó nemzeti és uniós jog szabályoz. Ahhoz, hogy az ezen irányelv szerinti ok-okozati összefüggés vélelme érvényesüljön, meg kell állapítani az alperes felróható magatartását mint olyan emberi cselekményt vagy mulasztást, amely nem teljesít valamely, az uniós vagy a nemzeti jogon alapuló és közvetlenül a bekövetkezett kár kivédésére irányuló gondossági kötelezettséget. Tehát ez a vélelem alkalmazható például a testi sérülés miatti kártérítési igény esetében, ha a bíróság megállapítja, hogy az alperesnek felróható a természetes személyeknek okozott károk megelőzését célzó használati utasítások be nem tartása. Nem eredményezi a vélelem alkalmazását az olyan gondossági kötelezettségek be nem tartása, amelyek célja nem közvetlenül a bekövetkezett károk kivédése volt, például testi sérülés miatti kártérítési igények esetében nem vezethet a vélelem alkalmazásához az, hogy a szolgáltató nem nyújtotta be a szükséges dokumentációt az illetékes hatóságokhoz. Azt is meg kell állapítani, hogy az ügy körülményei alapján észszerűen valószínűsíthető-e, hogy a felróható magatartás befolyásolta az MI-rendszer által előállított kimenetet vagy a kimenet előállításának az MI-rendszer általi elmulasztását. Végül a felperestől továbbra is meg kell követelni annak bizonyítását, hogy a kárt a kimenet vagy a kimenet előállításának elmulasztása idézte elő.
- (23) Az említett felróhatóság megállapítható olyan uniós szabályoknak való meg nem felelés esetén, amelyek kifejezetten a nagy kockázatú MI-rendszereket szabályozzák, mint amilyenek az egyes nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozóan [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] által bevezetett követelmények, illetve az egyéb nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó jövőbeli ágazati jogszabályokkal [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 2. cikkének (2) bekezdése] szerint bevezethető követelmények, valamint bizonyos tevékenységekhez kapcsolódó gondossági kötelezettségek tekintetében, amelyek attól függetlenül alkalmazandók, hogy mesterséges intelligenciát használnak-e az adott tevékenységhez. Ugyanakkor ez az irányelv nem hoz létre és nem is harmonizálja az olyan szervezetekre vonatkozó követelményeket és felelősségi szabályokat, amelyek tevékenységét az említett jogi aktusok szabályozzák, és ennél fogva nem is keletkeztet új kártérítési felelősségi jogalapokat. A szóban forgó követelmények felróhatóságot megalapozó megsértésének megállapítása az említett alkalmazandó uniós jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően fog történni, mivel ez az irányelv nem vezet be új követelményeket, és nem érinti a meglévő követelményeket. Ez az irányelv például nem érinti a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentességét és a [digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály] alapján rájuk vonatkozó elvárható gondossági kötelezettségeket. Hasonlóképpen, a szerzői jogi védelem alatt álló művek jogosulatlan nyilvánosságához közvetítésének elkerülése érdekében az online platformokra rótt követelményeknek való megfelelést a digitális egységes piacon a

szerzői és szomszédos jogokról szóló (EU) 2019/790 irányelv és más vonatkozó uniós szerzői jogi jogszabályok alapján kell megállapítani.

- (24) Az uniós jog által nem harmonizált területeken továbbra is a nemzeti jog alkalmazandó, és a vétkesség megállapítása az irányadó nemzeti jog alapján történik. Valamennyi nemzeti felelősségi rendszer megállapít gondossági kötelezettségeket, amelyek magatartási standardokként az észszerűen eljáró személytől elvárható magatartás elvének különféle kifejeződéseit alkalmazzák, és az MI-rendszerek biztonságos működtetését is biztosítják az elismert jogi érdekek sérelmének megelőzése érdekében. Az ilyen gondossági kötelezettségek például megkövetelhetik az MI-rendszerek felhasználóitól, hogy bizonyos feladatok elvégzésére egy konkrét jellemzőkkel rendelkező MI-rendszert válasszanak, vagy a lakosság bizonyos szegmenseit zárják ki egy adott MI-rendszernek való kitettségből. A nemzeti jog bizonyos tevékenységek kockázatainak megelőzése érdekében konkrét kötelezettségeket is bevezethet, amelyek attól függetlenül alkalmazandók, hogy az adott tevékenységhez mesterséges intelligenciát használnak-e; ilyenek például a közlekedési szabályok vagy a kifejezetten MI-rendszerek számára kidolgozott kötelezettségek, így [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] 29. cikkének (2) bekezdése szerinti, a nagy kockázatú MI-rendszerek felhasználóira vonatkozó további nemzeti követelmények. Ez irányelv nem vezet be ilyen követelményeket, és nem érinti a felróhatóság megállapításának feltételeit a szóban forgó követelmények megsértése esetén.
- (25) Még ha megállapítást is nyer a közvetlenül a bekövetkezett kár kivédésére irányuló gondossági kötelezettség megsértéséből álló magatartás felróhatósága, nem minden felróható magatartás alapozza meg a mesterséges intelligencia kimenetéhez kapcsolódó megdönthető vélelem alkalmazását. Ez a vélelem csak akkor lenne alkalmazandó, ha a kár bekövetkeztenek körülményei alapján észszerűen valószínűsíthető, hogy az ilyen felróható magatartás befolyásolta az MI-rendszer által előállított, a kárt előidéző kimenetet vagy azt, hogy az MI-rendszer nem állította elő a kimenetet, ami kárt okozott. Például észszerűen valószínűsíthető, hogy a felróható magatartás befolyásolta a kimenetet vagy a kimenet előállításának elmulasztását, ha a felróható magatartás az MI-rendszer üzemeltetési területének korlátozására vonatkozó gondossági kötelezettség megsértésében áll, és a kár az üzemeltetési területen kívül következett be. Ezzel ellentétben olyan követelmények megsértése tekintetében, amelyek egy bizonyos dokumentumnak adott hatóságnál történő benyújtásából vagy nyilvántartásba vételéből állnak, még akkor sem tekinthető észszerűen valószínűnek, hogy azok befolyásolták volna az MI-rendszer által előállított kimenetet vagy a kimenet előállításának MI-rendszer általi elmulasztását, ha a szóban forgó követelmény az adott tevékenység esetében előre látható, vagy akár konkrétan alkalmazandó egy MI-rendszer üzemeltetésére.
- (26) Ez az irányelv azokra a felróható magatartásokra terjed ki, amelyek a nagy kockázatú MI-rendszerek szolgáltatói és felhasználói tekintetében [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] 2. és 3. fejezetében meghatározott bizonyos felsorolt követelményeknek való meg nem felelésből állnak, és amelyek esetében a meg nem felelés bizonyos feltételek mellett megalapozhatja az ok-okozati összefüggés vélelmét. A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály – ha kifejezetten másként nem rendelkezik – az MI-rendszerekre vonatkozó követelmények teljes körű harmonizációját írja elő. A jogszabály harmonizálja a nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó konkrét követelményeket. Ezért olyan kártérítési igények esetében, amelyek során az ok-okozati összefüggés ezen irányelv szerinti vélelmét alkalmazzák,

a szolgáltatók vagy [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] szerinti szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személyek esetleges felróható magatartása csak az ilyen követelményeknek való meg nem felelés alapján állapítható meg. Tekintettel arra, hogy a gyakorlatban a felperes számára nehézséget okozhat a meg nem felelés bizonyítása, ha az alperes az MI-rendszer szolgáltatója, és teljes összhangban [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] logikájával, ennek az irányelvnek azt is elő kell írnia, hogy annak eldöntésekor, hogy a szolgáltató eleget tett-e a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály ezen irányelvben említett vonatkozó követelményeinek, figyelembe kell venni a szolgáltató által a kockázatkezelési rendszerben tett lépéseket és a kockázatkezelési rendszer által elért eredményeket, azaz az arra vonatkozó döntést, hogy megtesz-e vagy sem bizonyos kockázatkezelési intézkedéseket. A szolgáltató által [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] alapján bevezetett kockázatkezelési rendszer a nagy kockázatú MI-rendszer életciklusát végigkísérő, megszakítás nélkül végzett iteratív folyamat, amelynek során a szolgáltató biztosítja a kockázatok csökkentését célzó kötelező követelményeknek való megfelelést, és ezért hasznos elem lehet e megfelelés értékelése szempontjából. Ez az irányelv a felróható felhasználói magatartás eseteire is kiterjed, amennyiben a felróható magatartás [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban] meghatározott bizonyos konkrét követelményeknek való meg nem felelésből áll. Emellett [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] 29. cikkének (2) bekezdése értelmében a nagy kockázatú MI-rendszerek felhasználóinak felróható magatartása az uniós vagy nemzeti jogban meghatározott egyéb gondossági kötelezettségeknek való meg nem felelés nyomán is megállapítható.

- (27) Bár egyes MI-rendszerek sajátos jellemzői – például az autonómia és az átláthatatlanság – rendkívül megnehezíthetik a felperes számára a bizonyítási teher eredményes viselését, előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor ilyen nehézségek nem állnak fenn, mivel elegendő bizonyíték és szakértelem áll a panaszos rendelkezésére az ok-okozati összefüggés bizonyítására. Ez például a nagy kockázatú MI-rendszerek esetében fordulhat elő, ahol a felperes [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] szerinti dokumentációs és naplózási követelmények révén észszerűen hozzáférhet a megfelelő bizonyítékhoz és szakértelemhez. Ilyen helyzetekben a bíróság nem alkalmazhatja a vélelmet.
- (28) Az ok-okozati összefüggés véelme a nem nagy kockázatú MI-rendszerekre is alkalmazandó lehet, mivel a felperes számára túlzott bizonyítási nehézségek merülhetnek fel. Ezeket a nehézségeket például az egyes MI-rendszerek jellemzői – így az autonómia és az átláthatatlanság – fényében lehetne értékelni, amelyek a gyakorlatban nagyon megnehezítik az MI-rendszer belső működésének magyarázatát, ami negatívan befolyásolja a felperes képességét annak bizonyítására, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn az alperes felróható magatartása és az MI-rendszer kimenete között. A nemzeti bíróságnak akkor kellene alkalmaznia a vélelmet, ha a felperes rendkívül nehéz helyzetben van az ok-okozati összefüggés bizonyítása tekintetében, mivel azt kellene elmagyaráznia, hogy a felróhatónak minősülő emberi cselekmény vagy mulasztás hogyan vezetett ahhoz, hogy az MI-rendszer olyan kimenetet állított elő, aminek következtében kár keletkezett, vagy elmulasztotta előállítani a kimenetet, és ez okozta a kárt. A felperes azonban nem kötelezhető arra, hogy megmagyarázza az érintett MI-rendszer jellemzőit, és azt, hogy ezek a jellemzők hogyan nehezítik meg az ok-okozati összefüggés megállapítását.
- (29) Az ok-okozati összefüggés véelmének alkalmazása arra szolgál, hogy ugyanolyan szintű védelmet biztosítson a károsult számára, mint olyan helyzetekben, amikor nem

kerül sor mesterséges intelligencia közrehatására, és ezért az ok-okozati összefüggés könnyebben bizonyítható. Mindazonáltal ezen irányelv értelmében nem mindig helyénvaló enyhíteni az ok-okozati összefüggés bizonyításának terhét, ha az alperes nem szakmai felhasználó, hanem olyan személy, aki az MI-rendszert magán-tevékenysége céljából használja. Ilyen helyzetben a károsult és a nem szakmai felhasználó érdekeinek kiegyensúlyozása végett figyelembe kell venni, hogy a szóban forgó nem szakmai felhasználók magatartásukkal növelhetik-e annak kockázatát, hogy az MI-rendszer kárt okoz. Ha az MI-rendszer szolgáltatója eleget tett valamennyi kötelezettségének, és ennek következtében a rendszert kellően biztonságosnak ítélték ahhoz, hogy a nem szakmai felhasználók általi adott felhasználás céljából forgalomba hozzák, és ezt követően a rendszert az említett feladatra használják, az ok-okozati összefüggés vélelme nem alkalmazható arra, hogy az érintett nem szakmai felhasználók pusztán működésbe hozzák a rendszert. Az ezen irányelvben meghatározott, az ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelem nem terjedhet ki az olyan nem szakmai felhasználóra, aki megvásárolja az MI-rendszert és csupán rendeltetészerűen elindítja azt anélkül, hogy érdemben beavatkozna a rendszer működésének feltételeibe. Ha azonban a nemzeti bíróság megállapítja, hogy egy nem szakmai felhasználó érdemben beavatkozott egy MI-rendszer működési feltételeibe, vagy köteles és képes volt meghatározni az MI-rendszer működési feltételeit, és ezt elmulasztotta, akkor az összes többi feltétel teljesülése esetén alkalmazni kell az ok-okozati összefüggés vélelmét. Ez a helyzet például akkor fordulhat elő, ha a nem szakmai felhasználó az MI-rendszer működési területének kiválasztásakor vagy teljesítményfeltételeinek meghatározásakor nem tartja be a használati utasítást vagy más alkalmazandó gondossági kötelezettséget. Ettől függetlenül a szolgáltatónak meg kell határoznia az MI-rendszer rendeltetését, beleértve a használat konkrét körülményeit és feltételeit, és adott esetben a tervezéskor és a fejlesztéskor meg kell szüntetnie vagy minimálisra kell csökkentenie a rendszer kockázatait, figyelembe véve a tervezett felhasználó ismereteit és szakértelmét.

- (30) Mivel ez az irányelv megdönthető vélelmet vezet be, az alperes számára lehetővé kell tenni annak megdöntését, különösen annak bizonyításával, hogy felróható magatartása nem okozhatta a kárt.
- (31) Rendelkezni kell arról, hogy [öt évvel] az átültetési idő végét követően felül kell vizsgálni ezt az irányelvet. E felülvizsgálat során különösen azt kell megvizsgálni, hogy szükség van-e objektív felelősségi szabályok létrehozására az üzemeltetővel szembeni kárigények esetében, amennyiben más uniós felelősségi szabályok, különösen a 85/374/EGK irányelv rendelkezései nem terjednek ki azokra, egyúttal pedig szükség van-e az Európai Parlament javaslatának megfelelően³⁸ az egyes MI-rendszerek üzemeltetésére vonatkozó kötelező biztosításra. Az arányosság elvének megfelelően a fentiek szükségességét helyénvaló az elkövetkező években bekövetkező releváns technológiai és szabályozási fejlemények fényében értékelni, szem előtt tartva az MI-rendszerek bevezetésére és elterjedésére gyakorolt hatást, különösen a kkv-k esetében. E felülvizsgálat során többek között mérlegelni kell annak kockázatát, hogy a mesterséges intelligencián alapuló termékek vagy szolgáltatások üzemeltetése révén sérülhetnek olyan fontos jogi értékek, mint például vétlen harmadik felek élete, egészsége és tulajdona. A felülvizsgálatnak elemeznie kell továbbá, hogy az ezen

³⁸ Az Európai Parlament 2020. október 20-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a mesterséges intelligenciára vonatkozó polgári jogi felelősségi rendszerrel kapcsolatban (2020/2014(INL)) – (HL C 404., 2021.10.6., 107. o.).

irányelvben előírt intézkedések mennyire hatékonyan kezelik ezeket a kockázatokat, valamint azt, hogy a biztosítási piac ki tudott-e dolgozni megfelelő megoldásokat. A szóban forgó felülvizsgálat elvégzéséhez szükséges információk rendelkezésre állásának biztosítása érdekében adatokat és a releváns kérdésekre vonatkozó egyéb szükséges bizonyítékokat kell gyűjteni.

- (32) Mivel ki kell igazítani a nemzeti polgári jogi felelősségi és eljárási szabályokat annak érdekében, hogy azok elősegítsék a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások kedvező belső piaci feltételek melletti bevezetését, a mesterségesintelligencia-technológia és az igazságszolgáltatási rendszerek társadalmi elfogadottságát, és az azokba vetett fogyasztói bizalmat, helyénvaló a tagállamok számára a szükséges átültetési intézkedések elfogadására az ezen irányelv hatálybalépésétől számított legkésőbb [kétéves] határidőt megállapítani.
- (33) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával³⁹ összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy és hatály

- (1) Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a következőkre vonatkozóan:
- a nagy kockázatú mesterségesintelligencia-rendszerekre (MI) vonatkozó bizonyítékok bemutatása annak érdekében, hogy a felperes alá tudja támasztani a szerződésen kívüli, vétkességen alapuló polgári jogi kártérítési igényét;
 - a bizonyítási teher az MI-rendszer által okozott károk miatt a nemzeti bíróságok előtt érvényesített, szerződésen kívüli, vétkességen alapuló polgári jogi kártérítési igények esetében.
- (2) Ez az irányelv azokban az esetekben alkalmazandó a szerződésen kívüli, vétkességen alapuló polgári jogi kártérítési igényekre, ha az MI-rendszer által okozott kár [az átültetési időszak vége] után következik be.
- Ez az irányelv nem alkalmazandó a büntetőjogi felelősségre.
- (3) Ez az irányelv nem érinti a következőket:
- a közlekedés területén a felelősségi feltételeket szabályozó uniós jogi szabályok;
 - a 85/374/EGK irányelvet végrehajtó nemzeti rendelkezések alapján a károsultat esetlegesen megillető jogok;
 - [a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályban] meghatározott, felelősség alóli mentességek és a kellő gondosságra vonatkozó kötelezettségek, valamint

³⁹ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

- d) a bizonyítási terhet viselő felet, a bizonyítási küszöb tekintetében előírt bizonyosság szintjét, vagy – a 3. és 4. cikkben előírtak kivételével – a vétkesség fogalmát meghatározó nemzeti szabályok.
- (4) A tagállamok elfogadhatnak vagy fenntarthatnak olyan nemzeti szabályokat, amelyek kedvezőbbek a felperesek számára az MI-rendszer által okozott kárra vonatkozó, szerződésen kívüli polgári jogi kártérítési igény alátámasztása szempontjából, feltéve, hogy ezek a szabályok összeegyeztethetők az uniós joggal.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „MI-rendszer”: [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 3. cikkének 1. pontjában] meghatározottak szerinti MI-rendszer;
2. „nagy kockázatú MI-rendszer”: [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 6. cikke] szerinti MI-rendszer;
3. „szolgáltató”: [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 3. cikkének 2. pontjában] meghatározottak szerinti szolgáltató;
4. „felhasználó”: [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 3. cikkének 4. pontjában] meghatározottak szerinti felhasználó;
5. „kártérítési igény”: szerződésen kívüli, vétkességen alapuló polgári jogi igény egy MI-rendszer kimenete, vagy – ha ezt a kimenetet elő kellett volna állítani – a kimenet előállításának e rendszer általi elmulasztása által okozott kár megtérítése iránt;
6. „felperes”: az a személy, aki kártérítési igényt terjeszt elő amiatt, hogy
 - a) kár érte egy MI-rendszer kimenete, vagy – ha ezt a kimenetet elő kellett volna állítani – a kimenet előállításának e rendszer általi elmulasztása miatt;
 - b) törvény vagy szerződés alapján a károsult jogutódjává vált vagy a károsult jogai átszálltak rá; vagy
 - c) az uniós vagy a nemzeti joggal összhangban egy vagy több károsult nevében jár el.
7. „potenciális felperes”: az a természetes vagy jogi személy, aki kártérítési igény előterjesztését mérlegeli, de azt még nem tette meg;
8. „alperes”: az a személy, akivel szemben a kártérítési igényt előterjesztették;
9. „gondossági kötelezettség”: a nemzeti vagy az uniós jogban meghatározott, annak érdekében elvárt magatartási norma, hogy elkerülhető legyen a nemzeti vagy uniós szinten elismert jogi érdekek – ideértve az élet, a testi sérthetlenség, a tulajdon és az alapvető jogok védelmét – sérelme.

3. cikk

A bizonyítékok bemutatása és a kötelezettségzegés megdönthető véelme

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti bíróságok felhatalmazást kapjanak arra, hogy azon potenciális felperes kérelmére, aki korábban kérte a szolgáltatót, [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 24. cikke vagy 28. cikkének (1) bekezdése értelmében] a szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személyt vagy a felhasználót, hogy mutassa be az olyan konkrét nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozóan rendelkezésére álló releváns bizonyítékokat, amelyek esetében felmerült a károkozás gyanúja, vagy a felperes kérelmére, elrendeljék az említett személyekkel szemben ezeknek a bizonyítékoknak a bemutatását.

E kérelem alátámasztása érdekében a potenciális felperesnek olyan tényeket és információkat kell előterjesztenie, amelyek elegendőek a kártérítési igény megalapozottságának alátámasztásához.

- (2) A kártérítési igénnyel összefüggésben a nemzeti bíróság kizárólag akkor rendelheti el a bizonyítékoknak az (1) bekezdésben felsorolt személyek egyike általi bemutatását, ha a felperes minden arányos kísérletet megtett annak érdekében, hogy a releváns bizonyítékokat az alperestől beszerezze.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti bíróságok felhatalmazást kapjanak arra, hogy az (1) bekezdésben említett bizonyítékok biztosítása érdekében a felperes kérelmére egyedi intézkedéseket rendeljenek el.
- (4) A nemzeti bíróságok a bizonyítékok bemutatását és a biztosításukra szolgáló intézkedéseket a potenciális vagy tényleges kártérítési igény alátámasztásához szükséges és azzal arányos mértékre korlátozzák.

Annak megállapításakor, hogy arányos-e a bizonyítékok bemutatásának vagy biztosításának elrendelése, a nemzeti bíróságok mérlegelik valamennyi fél – köztük az érintett harmadik felek – jogos érdekeit, különösen az (EU) 2016/943 irányelv 2. cikkének 1. pontja szerinti üzleti titkok és a bizalmas információk – például a köz- és nemzetbiztonsággal kapcsolatos információk – védelmével összefüggésben.

A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az (EU) 2016/943 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében bíróság által bizalmasnak minősített üzleti titok vagy feltételezett üzleti titok bemutatásának elrendelésére kerül sort, a nemzeti bíróságok felhatalmazással rendelkezzenek arra, hogy valamely fél kellően indokolt kérelmére vagy hivatalból a bizalmas jelleg megőrzéséhez szükséges konkrét intézkedéseket megtegyék, amennyiben e bizonyítékot bírósági eljárás során felhasználják vagy hivatkoznak arra.

A tagállamok biztosítják továbbá, hogy az (1) vagy (2) bekezdésben említett bizonyítékok bemutatására vagy megőrzésére kötelezett személy megfelelő eljárási jogorvoslatokkal rendelkezzen az ilyen határozatokkal szemben.

- (5) Ha az alperes nem tesz eleget a nemzeti bíróság (1) vagy (2) bekezdés szerinti, kártérítési igénnyel összefüggően a bizonyítékok bemutatását vagy biztosítását elrendelő határozatának, a nemzeti bíróság – különösen a 4. cikk (2) vagy (3) bekezdésében említett körülmények fennállása esetén – vélelmezi, hogy az alperes nem tett eleget valamely vonatkozó gondossági kötelezettségnek, aminek igazolására az adott kártérítési igény érvényesítése céljából e bizonyítékot szánták.

Az alperes jogosult e vélelem megdöntésére.

4. cikk

Az ok-okozati összefüggés megdönthető vélelme felróhatóság esetén

- (1) Az e cikkben meghatározott követelményekre is figyelemmel, a nemzeti bíróságok a kártérítési igényre vonatkozó felelősségi szabályok alkalmazása céljából vélelmezik az alperes felróható magatartása és az MI-rendszer által előállított kimenet, vagy a kimenet előállításának MI-rendszer általi elmulasztása közötti ok-okozati összefüggés fennállását, amennyiben az alábbi feltételek mindegyike teljesül:
- a) a felperes bizonyította, vagy a bíróság a 3. cikk (5) bekezdésének megfelelően vélelmezte az alperes vagy egy olyan személy felróható magatartását, akinek a magatartásáért az alperes felelős, amely abban áll, hogy nem tett eleget az uniós vagy a nemzeti jogban meghatározott, közvetlenül a bekövetkezett kár kivédésére szánt gondossági kötelezettségnek;
 - b) az ügy körülményei alapján észszerűen valószínűsíthető, hogy a felróható magatartás befolyásolta az MI-rendszer által előállított kimenetet vagy a kimenet előállításának MI-rendszer általi elmulasztását;
 - c) a felperes bizonyította, hogy a kárt az MI-rendszer által előállított kimenet, vagy a kimenet előállításának MI-rendszer általi elmulasztása idézte elő.
- (2) [A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] III. címének 2. és 3. fejezetében meghatározott követelmények hatálya alá tartozó nagy kockázatú MI-rendszer szolgáltatójával vagy [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 24. cikke vagy 28. cikkének (1) bekezdése értelmében] a szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személlyel szembeni kártérítési igény esetén az (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel csak akkor teljesül, ha a panaszos bizonyította, hogy a szolgáltató vagy adott esetben a szolgáltatói kötelezettségek hatálya alá tartozó személy nem teljesítette az említett fejezetekben meghatározott következő követelmények valamelyikét, figyelembe véve [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 9. cikke és 16. cikkének a) pontja] alapján a kockázatkezelési rendszerben tett lépéseket és a kockázatkezelési rendszer által elért eredményeket:
- a) az MI-rendszer modellek adatokkal való tanítását magukban foglaló technikákat használ, és az MI-rendszert nem [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 10. cikkének (2)–(4) bekezdésben] említett minőségi kritériumoknak megfelelő tanulóadat-, érvényesítésiadat- és tesztadatkészletek alapján fejlesztették ki;
 - b) az MI-rendszert nem úgy tervezték meg és fejlesztették ki, hogy megfeleljen [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 13. cikkében] megállapított átláthatósági követelményeknek;
 - c) az MI-rendszert nem úgy tervezték meg és fejlesztették ki, hogy azt az MI-rendszer használatának időtartama alatt [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 14. cikke] szerint természetes személyek hatékonyan felügyelhesék;
 - d) az MI-rendszert nem úgy tervezték meg és fejlesztették ki, hogy [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 15. cikke és 16. cikkének a) pontja] szerint rendeltetése fényében megfelelő szintű pontosságot, stabilitást és kiberbiztonságot érjen el; vagy
 - e) nem tették meg azonnal a szükséges korrekciós intézkedéseket annak érdekében, hogy az MI-rendszer megfeleljen [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály III. címének 2. fejezetében] meghatározott követelményeknek, vagy adott esetben a rendszer kivonására vagy visszahívására szolgáló intézkedéseket [a mesterséges intelligenciáról szóló

jogszabály 16. cikkének g) pontjában, valamint 21. cikkében foglaltak] megfelelően.

- (3) [A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály] III. címének 2. és 3. fejezetében meghatározott követelmények hatálya alá tartozó nagy kockázatú MI-rendszer felhasználójával szembeni kártérítési igény esetén az (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel teljesül, ha a felperes bizonyítja, hogy a felhasználó:
- a) nem tett eleget az MI-rendszer mellékelt használati utasításoknak megfelelő használatára vagy nyomon követésére vonatkozó kötelezettségeinek, vagy adott esetben nem függesztette fel vagy nem szakította meg a rendszer használatát [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 29. cikkének megfelelően]; vagy
 - b) az MI-rendszert az ellenőrzése alatt álló olyan bemeneti adatoknak tette ki, amelyek nem relevánsak a rendszer rendeltetése szempontjából [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály 29. cikke (3) bekezdésének megfelelően].
- (4) Nagy kockázatú MI-rendszerrel kapcsolatos kártérítési igény esetén a nemzeti bíróság nem alkalmazza az (1) bekezdésben meghatározott vélelmet, ha az alperes bizonyítja, hogy a felperes észszerű erőfeszítéssel hozzáférhet az (1) bekezdés szerinti ok-okozati összefüggés bizonyításához elegendő bizonyítékhoz és szakértelemhez.
- (5) Nem nagy kockázatú MI-rendszerrel kapcsolatos kártérítési igények esetén az (1) bekezdésben meghatározott vélelem csak akkor alkalmazható, ha a nemzeti bíróság úgy ítéli meg, hogy a felperes számára rendkívül nehéz volna bizonyítani az (1) bekezdésben említett ok-okozati összefüggést.
- (6) Olyan alperessel szembeni kártérítési igény esetén, aki személyes, nem szakmai tevékenysége során használta az MI-rendszert, az (1) bekezdésben meghatározott vélelem csak akkor alkalmazható, amennyiben az alperes érdemben beavatkozott az MI-rendszer működési feltételeibe, vagy ha az alperes köteles és képes volt meghatározni az MI-rendszer működési feltételeit, és ezt elmulasztotta.
- (7) Az alperes jogosult az (1) bekezdésben megállapított vélelem megdöntésére.

5. cikk

Értékelés és célzott felülvizsgálat

- (1) A Bizottság [DÁTUM öt évvel az átültetési időszak végét követően]-ig felülvizsgálja ezen irányelv alkalmazását, és – adott esetben jogalkotási javaslat kíséretében – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak.
- (2) A jelentés megvizsgálja a 3. és 4. cikknek az ezen irányelv célkitűzéseinek megvalósítására gyakorolt hatásait. A jelentésnek elsősorban az kell értékelnie, hogy megfelelő-e az objektív felelősségi szabályok alkalmazása az egyes MI-rendszerek üzemeltetővel szembeni kárigények esetében, amennyiben más uniós felelősségi szabályok nem terjednek ki azokra, valamint hogy szükség van-e a biztosítási fedezetre, szem előtt kell tartania ugyanakkor az MI-rendszerek bevezetésére és elterjedésére gyakorolt hatást, különösen a kkv-k esetében.
- (3) A Bizottság nyomonkövetési programot hoz létre az (1) és (2) bekezdés szerinti jelentés elkészítéséhez, amelyben meghatározza, hogy hogyan és milyen

időközönként gyűjtik össze az adatokat és az egyéb szükséges bizonyítékokat. A program meghatározza a Bizottság és a tagállamok által az adatok és egyéb bizonyítékok összegyűjtése és elemzése érdekében teendő lépéseket. E program alkalmazásában a tagállamok [az átültetési időszak végét követő második teljes év december 31-éig] és azt követően minden év végéig közlik a Bizottsággal a vonatkozó adatokat és bizonyítékokat.

6. cikk

Az (EU) 2020/1828 irányelv módosítása

Az (EU) 2020/1828 irányelv⁴⁰ I. melléklete a következő 67. ponttal egészül ki:

„67. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) .../... irányelve (...) a szerződésen kívüli polgári jogi felelősségre vonatkozó szabályoknak a mesterséges intelligenciához való hozzáigazításáról (a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló irányelv) (HL L..., ..., ... o.)”.

7. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [két évvel a hatálybalépés után]-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

8. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

9. cikk

Címzettek

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1828 irányelve (2020. november 25.) a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti keresetekről és a 2009/22/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 409., 2020.12.4., 1. o.).

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*